

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ВАРНА (2021-2027Г.)

АКТУАЛИЗАЦИЯ 2025Г.

Съдържание

ВЪВЕДЕНИЕ	3
I. ПРОМЕНИ В СОЦИАЛНО - ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ В ОБЩИНА ВАРНА.7	
1.1. ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ.....	7
1.2. СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ.....	8
1.3. РАЗВИТИЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА.....	26
1.4. ОКОЛНАТА СРЕДА И ЗЕЛЕНАТА СИСТЕМА	30
1.5. Мястото на Община Варна във фокуса на регионалната политика	32
II. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ВАРНА ЗА ПРОГРАМЕН ПЕРИОД 2021 – 2027	37
III. КОМУНИКАЦИОННА СТРАТЕГИЯ, ПАРТНЬОРИ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ И ФОРМИ НА УЧАСТИЕ В АКТУАЛИЗАЦИЯТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО	39
IV. ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД	41
V. АКТУАЛИЗИРАНА ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД ЗА РАЗВИТИЕ	53
VI. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ	56
VII. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО	67
VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ	72
Приложение 1. Програма за реализация на ПИРО на община Варна за периода 2021-2027 г.: описание на предвидените мерки и дейности (актуализирана 2024)	72
Приложение 1А. Индикативен списък на важни за общината проекти, включени в ПИРО на община Варна за периода 2021-2027 г. (актуализиран 2024).....	72

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ В ТЕКСТА

Таблица №	Описание
Таблица 1.	Население под, във и над трудоспособна възраст в Община Варна за периода 2020-2023г., в %
Таблица 2.	Население по възраст в община Варна към 31.12.2023г.
Таблица 3.	Лечебни заведения в община Варна
Таблица 4.	Медицински персонал и население на един лекар в община Варна

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ В ТЕКСТА

Фигура №	Описание
Фигура 1.	Динамика на населението на ниво област Варна и община Варна, за периода 2020 – 2023г.
Фигура 2.	Динамика на населението на ниво община, град и села за периода 2020 – 2023г.
Фигура 3.	Естествен прираст на населението на община Варна за периода 2020-2023г. (брой)
Фигура 4.	Механичен прираст на населението на община Варна за периода 2020-2023г. (брой)
Фигура 5.	Деца и места в детските ясли в община Варна
Фигура 6.	Места и деца в детските градини в община Варна
Фигура 7.	Учащи в общообразователните училища
Фигура 8.	Учащи в професионалните училища
Фигура 9.	Записани и завършили студенти
Фигура 10.	Стратегическа рамка на ПИРО на Община Варна
Фигура 11.	Приоритетни зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие), община Варна
Фигура 12.	Зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие), община Варна
Фигура 13.	Възможност за сдружаване по тематичен признак на Община Варна със съседни общини
Фигура 14.	Опростена илюстрация на рамката на Доклада за Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие

ВЪВЕДЕНИЕ

Планът за интегрирано развитие на Община Варна за периода 2021-2027 г. (ПИРО) е приет от Общински съвет – Варна с Решение №933-10 от Протокол №25/20.04.2022г., след проведено обществено обсъждане на 16.12.2021г. и получено Решение от РИОСВ – Варна №ВА-15/ЕО/2021г. за преценяване необходимостта от извършване на екологична оценка. Актуализацията на ПИРО е одобрена с Решение №1255-9 от Протокол №34-11.05.2023г. на Общински съвет – Варна, като са актуализирани само Програмата за реализация и приложенията към нея с цел включване на допълнителни проекти/ проектни идеи, които да бъдат финансирани с допълнителни ресурси. За целта е направена изискуемата обосновка на приноса им към постигането на целите и приоритетите на Плана при спазване на принципа на интегриран подход.

ПИРО е основният стратегически документ за управление на общината през следващите седем години и определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на Община Варна. Пространственият обхват на ПИРО включва цялата територия на общината: град Варна, състоящ се от пет обособени градски района: „Одесос“, „Приморски“, „Младост“, „Владислав Варненчик“ и „Аспарухово“ и селата Тополи, Каменар, Казашко, Звездица и Константиново.

Документът обвързва предимствата и потенциала за развитие на местно ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети, свързани общо от стремежа към по-висок жизнен стандарт на хората в общината и устойчиво развитие на територията и връзките ѝ с други общини в съответствие с Интегрираната териториална стратегия за развитие (ИТСР) на Североизточен район за планиране от ниво 2.

Съгласно чл.13, ал.2 от ЗРП ПИРО на Община Варна осигурява пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общината. ПИРО – Варна 2021-2027г., като основен планов документ на общината надгражда постигнатия напредък в изпълнението на Общинския план за развитие на община Варна за периода 2014-2020г., както и на Интегрирания план за градско възстановяване и развитие на гр. Варна – 2014-2020г.

Спазени са изискванията за осигуряване на публичен достъп на документа и той е достъпен на страницата на Община Варна¹, секция „Политики и стратегии“, подсекция „Общински стратегически документи“, директория „План за интегрирано развитие на Община Варна 2021 – 2027г.“, както и на страницата на Planvarna.bg, в

¹ <https://www.varna.bg/>

секция „Актуализиран План за интегрирано развитие на Община Варна 2021-2027 г.“². ПИРО е публично достъпен и чрез Интернет портала за обществени консултации на Министерски съвет,³ съгласно нормативно регламентирано задължение на общинската администрация.

Общи условия за актуализация на ПИРО

Актуализацията на Плана за интегрирано развитие на Община Варна е разработена съгласно изискванията на Закона за регионално развитие (ЗРР), Правилника за неговото прилагане (ППЗРР) и „Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021 - 2027 г.“ на Министерство на регионалното развитие и благоустройство (МРРБ).

Съгласно изискванията на чл. 8 от ЗРР, стратегическото планиране на регионалното развитие интегрира регионалното и пространственото развитие, и обхваща разработването и актуализацията на система от документи, сред които е Плана за интегрирано развитие на общината. Актуализация на ПИРО и приложенията към него, е извършена въз основа на изводите и препоръките в годишните доклади за наблюдение и извършена Междинна оценка за периода 2021 – 2023 г.,

Политиката за местно развитие на Община Варна през периода 2021-2027г. следва да се провежда в съответствие с националните и регионални цели и приоритети за развитието в България и с целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027г. и да допринася в максимална степен към цел на политиката 5 „Европа по близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“. Това условие е залегнало в основата на разработения План за интегрирано развитие на Община Варна за периода 2021-2027г.

Актуализацията на ПИРО се осъществява в условията на променена социално – икономическа ситуация, породени от политическа, финансова и икономическа нестабилност, в период на възстановяване от продължилата дълго световна пандемия, напрежение и несигурност – война, природни катаклизми, енергийна нестабилност, инфлация, вътрешнополитическа криза и уязвимост на публичните финанси. Характерни са динамичните промени във външната среда, които обуславят работата на общината и оказват съществено влияние върху местната финансова

² <https://planvarna.bg/aktualiziran-plan-za-integrirano-razvitie-na-obsthina-varna-2021-2027-g/>

³ <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1521>

политика. Всичко това налага преосмисляне на проектите/дейностите с оглед възможността за тяхното реално изпълнение в оставащия период на действие на документа.

Продължителната политическа нестабилност, от една страна, както и предизвикателствата пред икономиката през периода 2021 - 2023г., сериозният ръст на цените на стоки и услуги, и нарастващата с високи темпове инфлация са факторите, които влияят негативно на условията за изпълнение на ПИРО, в частност на Програмата за реализацията му, която е оперативен документ за реализиране на основните приоритети и цели, залегнали в ПИРО и включва мерки и проектни идеи, насочени към постигане на целите за развитието на Община Варна в периода 2021 – 2027г. Изправена пред предизвикателството за работа в създадите се необичайни условия местната администрация чрез настоящата актуализация намира решения на много от проблемите с цел да не се допусне срив в нито една от съществуващите системи на територията на общината.

Одобряването на Националния план за възстановяване и устойчивост и на новите програми се забави и реално изпълнението им започна късно през есента на 2022г., а по новите програми приемът на проекти започна през 2023г. Основен инструмент за реализирането на ПИРО са средствата от фондовете на Европейския съюз.

Чрез настоящата актуализация се постига подобряване качеството, реалистичността и изпълнимостта на ПИРО, съобразявайки го с одобрените нови програми за периода 2021-2027г. и нормативни документи по секторни политики, които са съотнесими към финансовата рамка на документа и които неминуемо оказват пряко влияние върху Програмата за реализация на ПИРО, както и върху рамката от индикатори.

С настоящата актуализация на ПИРО не се променят:

- Стратегическата рамка – визия, цели, приоритети
- Зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие)
- Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия

Извършена е актуализация на Програмата за реализация и приложенията към нея:

- Приложение 1. Програма за реализация на ПИРО на община Варна за периода 2021-2027 г.: описание на предвидените мерки и дейности (актуализирана 2024), като са включени допълнителни проекти/ проектни идеи, които да бъдат финансирани. За целта е направена изискуемата обосновка на приноса

им към постигането на целите и приоритетите на ПИРО при спазване на принципа на интегриран подход.

- Приложение 1А. Индикативен списък на важни за общината проекти, включени в ПИРО на община Варна за периода 2021-2027 г.
- Приложение 2. Индикативна финансова таблица (хил.лв.)
- Приложение 3. Матрица на индикаторите, предприети корективни действия, които са съобразени както с промяната на стратегическата рамка, така и с Приложение 3а – Списък на общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез ЕСИФ за периода 2021-2027 г. (Съгласно проекта на Регламент за ЕФРР за периода 2021-2027).

Актуализацията на ПИРО е извършена при стриктно спазване на принципа на партньорство и прилагане на мерки от комуникационната стратегия на ПИРО. Изготвеният актуализиран ПИРО се приема при условията и по реда за изработване и приемане на плана, като за целта е разработена и реализирана Комуникационна стратегия, описана в раздел III. от настоящия документ.

Актуализацията на ПИРО се одобрява от Общинския съвет по предложение на кмета на общината.

I. ПРОМЕНИ В СОЦИАЛНО - ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ В ОБЩИНА ВАРНА

1.1. ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Икономическата и финансова обстановка в страната предопределя и всички показатели, от които се прави оценка на икономическото развитие на общината. През периода икономическото развитие на община Варна се подобрява спрямо предходните години.

Брутният вътрешен продукт в област Варна нараства сравнително бързо и през 2022г. и отново я нарежда веднага след челната тройка (столицата и областите Стара Загора и София).

Подобряват се и основните показатели на отчетените нефинансови предприятия. В община Варна се отчита положителна промяна в добавена стойност по факторни разходи през 2022г. е 4 428 млн.лв. и отчита ръст от 15,9% спрямо 2021г. Нетните приходи от продажби на нефинансовите предприятия за 2022г. са 22 466,85 млн. лв. и е постигнат ръст от 18,33% спрямо предходната година.

Преките чуждестранни инвестиции за Община Варна и Област Варна за 2022г. се увеличават спрямо нивата за 2021 г. със 122 306,40 хил. евро на ниво Община и със 166 545,10 хил. евро за Област Варна, като стойността за Община Варна надминава нивата от 2019 г. Приходи от износ на нефинансовите предприятия за 2022г. отчитат ръст с 17,14% спрямо предходната година.

Разходите за научноизследователска и развойна дейност са относително високи.

В структурата на икономиката на община Варна за 2022г., с най-голям дял продължават да бъдат микрофирмите. Броят им е 26 832, което представлява близо 93,20% от общия брой предприятия, следвани от малките фирми – 1 626. През 2022г. общият брой на предприятия продължава да нараства спрямо предходната година. По групи, увеличението е при предприятията, до 9 заети – със 729, от 10 до 49 души – с 3 , а при тези с 50 до 249 души – с 13. Намалява броят на предприятията с до 250 и повече заети – с 2 за 2022 г. спрямо 2021 г.

През 2023г. туристическият сектор успя да се възстанови след пандемията от COVID19. През 2022г., приходите от дейност „Хотелиерство и ресторантьорство“ на територията на област Варна бележат ръст от 333 106 хил. лв. спрямо предходната година. Увеличават се и разходите за дейността, с 290 097 хил. лв. През 2022г. и двата показателя вече са с нива над тези от 2019г.

Показателите за заетостта и безработицата са важни индикатори за икономическото развитие, тъй като човешкия фактор е свързващо звено между останалите фактори на производството и от него зависи тяхното пълноценно използване.

Пазарът на труда в област Варна е сред най-добрите в страната. Делът на населението в трудоспособна възраст остава висок (60,4% при 58,5% в страната). През 2023 г. Варна е областта с най-висока заетост с коефициент от 82,9% (при 76,2% в страната). Безработицата е втората най-ниска в страната (след тази в столицата) – 3,3% (при 5,3% в страната).

Образователната структура на работната сила също е сравнително благоприятна. Делът на висшистите сред населението на 25–64 години нараства до 37% (при 31% в страната), а на тези с основно и по-ниско образование намалява до 15%, колкото е и средната му стойност в страната.

Заплатите и пенсиите се увеличават с близък до средния за страната темп и са сравнително високи. Средната годишна брутна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение достига 19,4 хил. лв. през 2022г., а размерът на средната месечна пенсия е 830 лв. (при 784 лв. в страната) през 2023г.

Неравенството и бедността в областта се задържат на сравнително ниски нива и през 2023 г. Коефициентът на Джини за доходното неравенство е 33,1 (при 37,2 в страната). Делът на населението, живеещо под националната линия на бедност, е 14,6% (при 20,6% в страната) и отново е вторият най-нисък в страната (след този в столицата).⁴

През анализирания период се наблюдава много висока проектна активност на частния бизнес, както за модернизация и технологично обновяване, така и за повишаване професионалната компетентност на човешките ресурси. В процес на изпълнение са проекти за насърчаване на научните изследвания и иновациите в Черно море за съвместно развитие на синия растеж в рамките на устойчиви екосистеми, както и развитие на умно земеделие.

1.2. СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

1.2.1. Демографско развитие

Варна е сред общините с много добро демографско развитие. Към 2023г. населението на община Варна е 323 386 души или 74,48% от общото население на едноименната област (434 191 души). Коефициентът на естествен прираст е –2,4‰

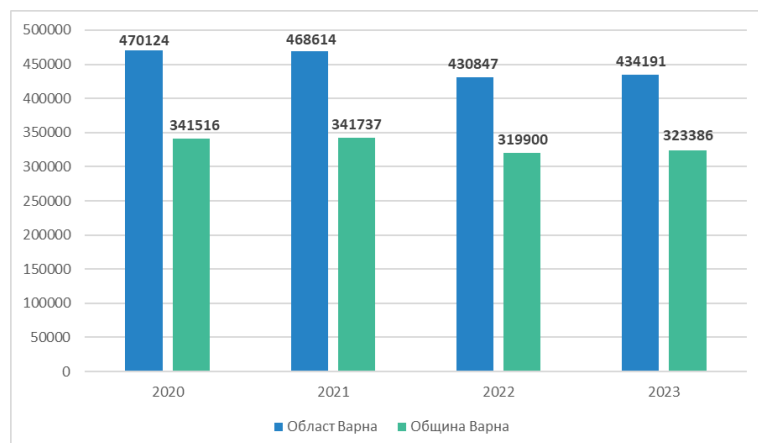
⁴ https://www.regionalprofiles.bg/var/docs/2024_BG/Reg-profiles-2024-BG-final_v.pdf

и е сред най-високите и далеч над средните стойности за страната (-6,8‰). Община Варна продължава да привлича жители – коефициентът на механичен прираст остава положителен – 5,19‰. Делът на децата до 4-годишна възраст в областта се запазва по-висок от средния за страната (4,74% при 4,5% в страната), а този на населението над 65 години – по-нисък (20,4% при 23,8% в страната).

Брой и динамика на населението

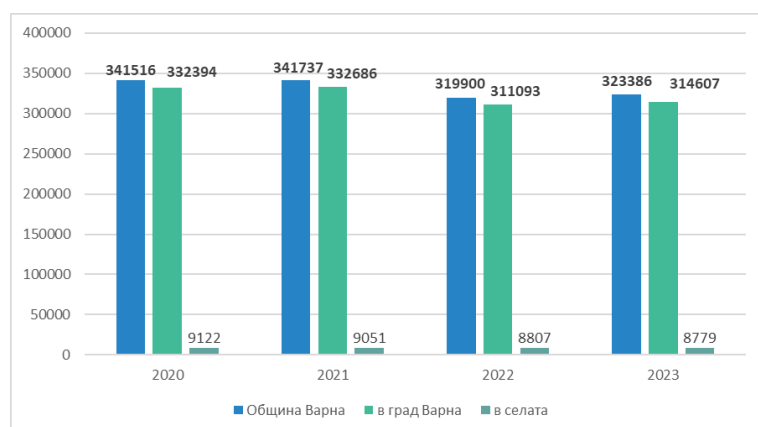
Община Варна е административен център на едноименната област. Към 2023г. населението на община Варна е 323 386 души или 74,48% от общото население на едноименната област (434 191души).

Фигура 1. Динамика на населението на ниво област Варна и община Варна, за периода 2020 – 2023г.⁵

За периода 2020 – 2023г. населението на общината е намаляло с 5,31%. Данните на ниво община са по-благоприятни в сравнение с ниво област, при която се отчита минус 7,64% спад в броя на населението. В административния център Варна е концентрирано над 97,29% от населението към 2023г.

Фигура 2. Динамика на населението на ниво община, град и села за периода 2020 – 2023г.⁶

През 2023г. се отчита намаляване на градското население с 5,35% спрямо 2020г., докато в селата темпото на намаляване е по-слабо - 3,76%. В селата на общината през 2023г. живее 2,71% от общото население или 8 779 души.

⁵ Източник: НСИ

⁶ Източник: НСИ

Затова общинската политика следва е бъде насочена към подобряване условията за живот в населените места и превръщането им привлекателно място за живот.

Възрастова структура на населението

Процентното съотношение на лицата под, в и над трудоспособна възраст се запазва сравнително постоянно през последните години, като са налице някои положителни тенденции. Възрастовата структура на населението на общината е благоприятна, защото икономически активните лица заемат значителен дял във възрастовата структура на населението – над 61,40% са в трудоспособна възраст (198 568), но през периода се наблюдава намаляване на населението в трудоспособна възраст.

Таблица 1. Население под, във и над трудоспособна възраст в Община Варна за периода 2020-2023г., в %

Население (относителен дял)	2020г.	2021г.	2022г.	2023г.
Под трудоспособна възраст	16,48%	16,51%	16,03%	16,02%
Трудоспособна възраст	62,53%	62,79%	61,41%	61,40%
Над трудоспособна възраст	20,99%	20,70%	22,56%	22,58%

Намалява и броят на населението под трудоспособна възраст като през 2023г. то е 51 792 души и формира дял от 16,02% от общото население.

През анализирания период 2020 – 2023г. в община Варна се увеличава броят на населението над трудоспособна възраст, като за 2023г. то е 73 026 души и формира дял от 22,58% от общото население.

Таблица 2. Население по възраст в община Варна към 31.12.2023г.

Възраст (години)	брой	Относителен дял (%)	Възраст (години)	брой	Относителен дял (%)
0 - 4	15344	4,74%	45 - 49	28660	8,86%
5 - 9	16391	5,07%	50 - 54	24444	7,56%
10 - 14	16615	5,14%	55 - 59	19601	6,06%
15 - 19	16122	4,99%	60 - 64	18969	5,87%
20 - 24	16483	5,10%	65 - 69	19196	5,94%
25 - 29	15374	4,75%	70 - 74	18244	5,64%
30 - 34	19995	6,18%	75 - 79	14125	4,37%
35 - 39	24020	7,43%	80+	14395	4,45%
40 - 44	25408	7,86%			

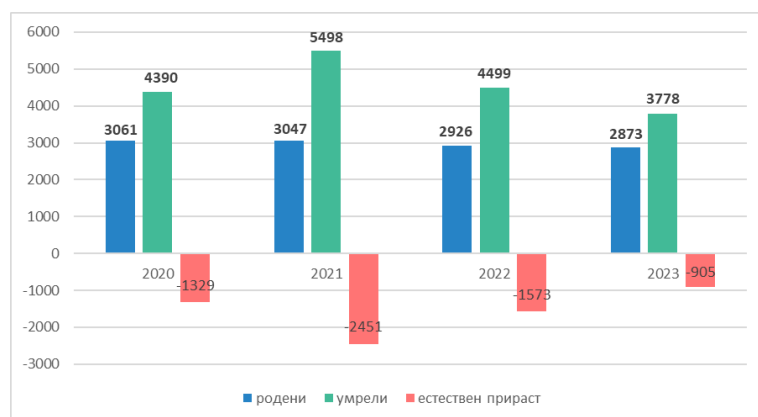
Към 2022 г. децата и младежите до 19 г. са 19,94% от жителите на общината (64 472души), а възрастните над 65 годишна възраст имат значителен относителен дял над 20,40% (65 960души). Тези данни илюстрират процеса на демографско

остаряване може да се види в намаляването на абсолютния брой и относителния дял на населението под 15 години и увеличаване на дела на населението на 60 и повече години.

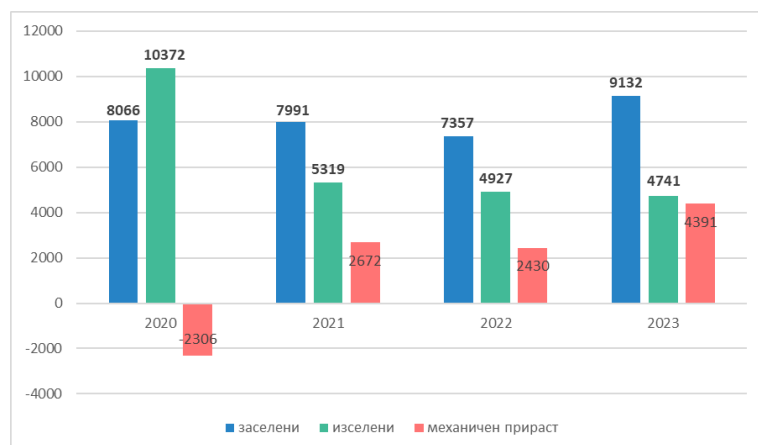
Естествен и механичен прираст на населението

В община Варна естественият прираст на населението е отрицателен, като за 2023г. е минус 906 души. Средногодишният брой на живородените деца в община Варна за 2023г. е 2 873.

Фигура 3. Естествен прираст на населението на община Варна за периода 2020-2023г. (брой)

Фигура 4. Механичен прираст на населението на община Варна за периода 2020-2023г. (брой)

През целия период се наблюдава спад на раждаемостта и въпреки понижаване смъртността, след пандемичната 2021г., естественият прираст продължава да бъде отрицателен. За насърчаване на раждаемостта Община Варна продължава отпускането на финансова помощ за лечение на репродуктивни проблеми на семейства и лица, живеещи на семейни начала на територията на Общината. Механичният прираст на населението е положителен, като се наблюдава увеличаване броя на заселените. През 2023 г. намалява броят на изселените с 10,87% спрямо 2021г.

Миграцията засяга предимно хора в активна възраст. Варна е един от големите градове на страната, в който се наблюдава интензивното струпване на население за сметка на малките и средни селища.

Демографски показатели оказват влияние върху социално-икономическите процеси в общината, но водената местна политика и предвидените цели в Плана за интегрирано развитие на община Варна 2021-2027 г. могат да допринесат за преодоляване на съществуващите предизвикателства.

1.2.2. Здравеопазване

Варна продължава да е сред областите със сравнително нисък дял на здравноосигурените лица и през 2023 г. – 91% (при 95% в страната). Спрямо средните стойности в страната лекарите в област Варна са повече (както общопрактикуващите, така и специалистите), но при леглата в многопрофилните болниците има недостиг – броят им е 4,7 на хиляда души от населението (при 6,1 на хиляда души в страната). Използваемостта им също е по-ниска – 52% (при 56% в страната). Броят на аптеките спрямо населението е сходен със средния за страната.

Коефициентът на детска смъртност остава сравнително нисък. Средната продължителност на живота на жителите на областта е сред най-високите в страната – 74,4 години (при 73,5 години в страната).⁷

През периода броят на здравните заведения в община Варна не се променя съществено. Здравното и медицинско обслужване на населението в община Варна към 2023 г. е осигурено със спешна, болнична и извън болнична помощ.

През анализирания период броят на лечебните заведения в община Варна се запазва – 4 многопрофилни и 10 специализирани болници. Към 2023г. има увеличаване на броя на леглата с 4,44% или със 103 легла. Броят на лечебни заведения за извънболнична помощ също се увеличава, като през 2023г. техният брой е 175.

Таблица 3. Лечебни заведения в община Варна

Вид	2020г.		2021г.		2022г.		2023г.	
	заведения	легла	заведения	легла	заведения	легла	заведения	легла
Лечебни заведения за болнична помощ - общо	14	2544	14	2461	14	2611	14	2657
Многопрофилни болници	4	1931	4	1848	4	1893	4	1909
Специализирани болници	10	613	10	613	10	718	10	748
Лечебни заведения за извънболнична помощ - общо	159	91	166	112	164	121	175	93
Диагностично-консултативни	9	8	9	8	9	8	9	2

⁷ https://www.regionalprofiles.bg/var/docs/2024_BG/Reg-profiles-2024-BG-final_v.pdf

Вид	2020г.		2021г.		2022г.		2023г.	
	заведения	легла	заведения	легла	заведения	легла	заведения	легла
центрове								
Медицински центрове	62	83	62	104	65	113	68	90
Дентални центрове	9		9		8		10	
Медико-дентални центрове	6		7	-	7	-	7	1
Самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории	73		79		75		81	
Други лечебни и здравни заведения	11	281	12	381	11	281	12	284

През периода 2021 – 2023г. за подобряване на материално – техническата база се извършват инвестиции със собствени средства на следните лечебни заведения: ДКЦ-1 „Света Клементина“, ДКЦ 2 „Свети Иван Рилски“, ДКЦ 3, ДКЦ 4, ДКЦ 5 „Света Екатерина“. През периода 2021 – 2023г. е извършен мащабен ремонт на сградата на ДКЦ „Чайка“. Сменени са целите ел.- и ВиК инсталации, ремонтирани са кабинети, коридори и санитарни помещения. Закупено е и медицинско оборудване - 3 ехографа за нуждите на лечебното заведение.

Инвестиции, осигурени от общинския бюджет и със собствени средства са извършени и в следните болнични заведения: Специализирана болница за активно лечение на онкологични заболявания „Д-р Марко А. Марков“, Многопрофилна болница за активно лечение „Света Анна“ - ремонт на отделение „Детска хирургия“, урологично отделение, закупувано нова апаратура и оборудване.

По данни на НСИ към 2023 г. на територията на община Варна работят общо 2209 лекари, 2847 медицински специалисти по здравни грижи и 609 стоматолози, като при лекарите се наблюдава намаляване на броят през периода, докато броят на медицинските специалисти по здравни грижи и лекарите по дентална медицина се увеличават. На 1 лекар се падат 145 пациенти, което е с близо 21% по-малко в сравнение с показателите на ниво област Варна - 184 пациенти на 1 лекар. Това показва по-добре обезпеченост на лекарите в общината в сравнение с колегите им от областта 1 по дентална медицина лекар обслужва 525 души, докато на ниво област Варна на лекар се падат – 621 души.

Таблица 4. Медицински персонал и население на един лекар в община Варна

Вид	2020г.	2021г.	2022г.
Лекари	2255	2235	2209
Лекари по дентална медицина	554	581	609
Медицински специалисти по здравни грижи	2808	2859	2847
Население на 1 лекар	151	153	145
Население на 1 лекар по дентална медицина	616	588	525

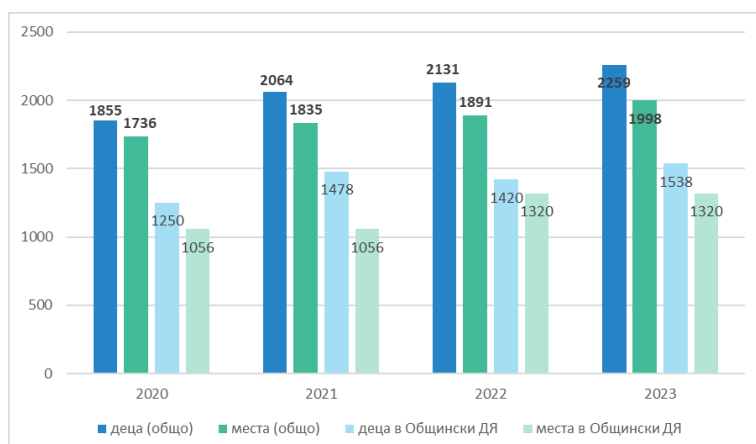
Община Варна реализира общински програми, свързани с профилактика на населението. През периода Община Варна предоставя 21 здравни програми за промоция, профилактика и рехабилитация на общественото здраве, които се изпълняват от различни здравни заведения в града - „Медицински център за рехабилитация и спортна медицина 1 – Варна“ ЕООД, ЕООД, ДКЦ I „Св. Клементина“ ЕООД; ДКЦ III Варна ЕООД; ДКЦ IV Варна ЕООД; ДКЦ V „Св. Екатерина“ ЕООД; ДКЦ „Чайка“ ЕООД; ДКЦ „Св. Ив. Рилски“ Аспарухово ЕООД; „Специализирана болница по очни болести за активно лечение – Варна“, УМБАЛ „Света Марина“ ЕАД – гр. Варна, Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна, СБАГАЛ „Проф. д-р Д. Стаматов -Варна“ ЕООД и др.

Програмите за профилактика се финансират от общинския бюджет и са напълно безплатни за жителите на града. Общинските програми, насочени към децата са „Аз успявам“ – оздравителна програма за профилактика и рехабилитация на детско-юношеското наднормено тегло и свързаните с него заболявания сред децата; „Добър естетичен вид и комфорт чрез профилактика и лечение на гръбначните изкривявания“ – оздравителна програма за профилактика и рехабилитация на децата с гръбначни изкривявания и деформации на гръдния кош; „Хипотерапия на деца с увреждания и проблеми в развитието“; „Контрол на миопия и ранно детско зрение“ за ранно диагностициране на очните заболявания и отклонения в най-ранна детска възраст; „Зеленият двор на Варна“, част от едноименни проект на МУ „Проф. д-р П. Стоянов“ дава възможност на децата до 3 години за ранната им социализация, както и за разпознаване на най-ранните симптоми за отклонение в дадена възрастова група. към следващия етап – ранна детска интервенция.

Общинските програми за възрастни са: „Скрининг на очни заболявания“; „Профилактика на сънната апнея“; „Профилактика на рака на гърдата“; „Психосоциална подкрепа на лица, зависими от психоактивни вещества“; „Скрининг на заболяванията на щитовидна жлеза“; „Скрининг на заболяванията на белия дроб“; „Скрининг на заболяванията на простатната жлеза“; „Скрининг на преканцерози на маточната шийка“; „Профилактика на женското здраве“; „Ултразвуков скрининг за хромозомни аномалии в първи триместър“; „Профилактично течно-базирано цитологично изследване на маточната шийка“.

По данни на НСИ на територията на община Варна през 2023 г. функционират 34 детски ясли със 1998 места, посещавани от 2 259 деца. Общинските детски ясли са 12 с 66 яслени групи, със 1320 места, представляващи 68% от общия брой места в детските ясли и са посещавани от 1538 деца или 68,08% от децата на яслена възраст.

Фигура 5. Деца и места в детските ясли в община Варна⁸

През анализирания период се наблюдава устойчива тенденция към повишаване обхвата на децата в детските ясли. Към детските градини функционират и яслени групи за обхващане на нуждаещите се деца.

През периода 2021 – 2023г. със средства от общинския и републиканския бюджет се извършва подобряване на материално – техническата база на детските ясли: климатици, бойлери, подмяна на дефектирали котли и части котли, придобиване на стопански инвентар и др. През 2022г. приключва проект „Основен ремонт на ДЯ № 7 „Роза“, мерки за подобряване на енергийната ефективност и изграждане на пристройка с асансьор. В процес на изпълнение е проект „Изграждане на пристройка за две яслени групи към съществуващите сгради на Детска ясла №7 „Роза“ - УПИ-I – „за детски дом и ясли“, кв. 14, 25 м.р., гр. Варна.

С цел осигуряване на по-добро медицинско обслужване на децата и учениците в общинските училища и детски градини във Варна работят 114 здравни кабинета към 2023г. В тях е осигурено медицинско обслужване от 38 лекари и 172 медицински сестри. За първи път всички медицински лица от здравните кабинети преминават през обучение за повишаване на квалификацията, проведено от водещи специалисти от Медицинския университет и финансирано от общинския бюджет.

1.2.3. Образование

Варна е сред областите с най-добро представяне в сферата на образованието (отново след столицата). През 2023 г. делът на децата в детските градини е 91% (при 88% в страната), а коефициентът на записване на населението в V–VII клас е 92% (при 90% в страната). Делът на второгодниците остава сравнително нисък – 0,8% (при 1,2% в страната).

Съответствието между специалностите в професионалното образование и профила на икономиката в областта е сравнително високо.

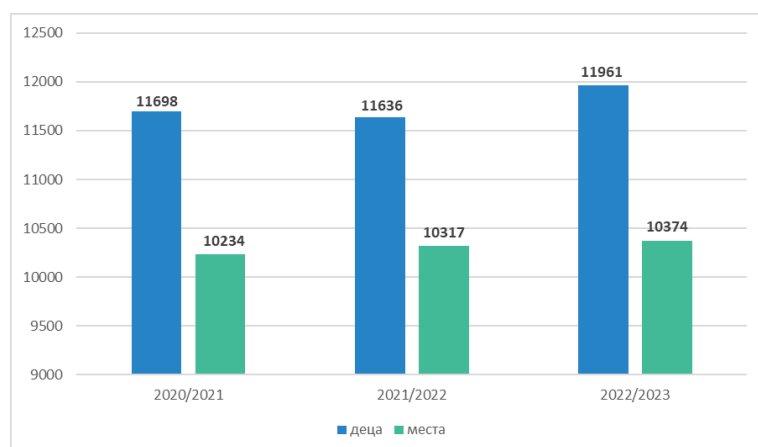
⁸ По данни на НСИ

На националното външно оценяване по математика след VII клас през 2024 г. учениците от областта са с втория най-висок резултат (след този в столицата) – 51,3 т. при 42,9 т. в страната. На матурата по български език и литература средният успех е близък, но също над този в страната – „Добър“ 4,36 в областта (при „Добър“ 4,30 в страната). Делът на слабите оценки е 8,7%, колкото е и този в страната. Броят на студентите в областта се запазва относително висок.

За развитие на устойчива, съвременна, пазарно ориентирана образователна система Община Варна през анализирания период финансово подкрепи и съхрани учебно-възпитателната дейност в училищата и детските градини на територията на малките населени места. През 2023г. общинската администрация концентрира усилията си върху повишаване техническата готовност на проектна документация и кандидатства за финансиране, като в процес на изпълнение от 2024г. вече се изпълняват проекти за подобряване качеството на образователната инфраструктура.

През отчетния период общинската образователна система не се променя.

Фигура 6. Места и деца в детските градини в община Варна

Териториалното разположение на училищата и детските градини дава възможност за осигуряване задължителното обучение на учениците. Броят на детските градини през учебната 2022/2023 г. не се изменя, броят на педагогическия персонал намалява с 1, а броят на децата в детските градини нараства с 325.

В процес на изграждане са: нова сграда за ДГ „Ран Босилек“, с. Тополи; нова детска градина за 4 групи, физкултурен салон, кухненски блок и котелно стопанство на ул. „Хъшове“ №2, гр. Варна.

През периода 2021 – 2023г. са извършени строително – ремонтни дейности: монтирана е ограда с метални пана ДГ №42 „Българче“ (2021 г.); основен ремонт на покрива на ДГ №34 „Лястовичка“ (2022 г.), основен ремонт и реконструкция на площадки за игра, закупен нов водогреен котел за ДГ №2 „Щастливо детство“ (2023 г.); приключва реновирането на двора и на сградата на ДГ №40 „Детски свят“

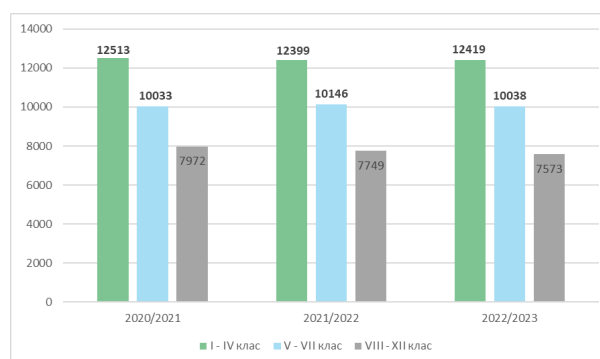
(2023г.); основен ремонт и реконструкция на площадки за игра на открито в ДГ №51 „Ран Босилек“, село Константиново (2023г.).

С финансиране от Националната кампания „Чиста околна среда“ на ПУДООС са изпълнени следните проекти: 2021г. - „Обичам природата – и аз участвам от ДГ №30; „Зелена стая на открито - Еколандия от ДГ №29 „Звънче“, гр. Варна“; „Нашата зелена пътечка от ДГ №24 „Детско градче“, гр. Варна“; „Пази природата и създай красота“ на ДГ №41 „Първи юни“; „Моята зелена детска градина“ на ДГ №50 „Зорница“, Село Звездица; „Обичам природата и аз участвам“ на ДГ №17 „Д-р Петър Берон“; „Обичам природата – и аз участвам от ДГ №30 „Синчец“; 2022 г. - „Грижа за нашите приятели - да нахраним птиците със зрънце любов“ ДГ №33 „Делфинче“; „Уча и се забавлявам безопасно на открито“ ДГ №21 „Калина Малина“; „Детска екоработилница“ на ДГ №42 „Българче“ (с яслена група); „Природата наш дом“ на ДГ №38 „Маргаритка“; 2023г. - „Еко занималня - Незабравка“, ДГ №11 „Незабравка“, „Зелена класна стая и еко кътове“ на ДГ №31 „Крилатко“.

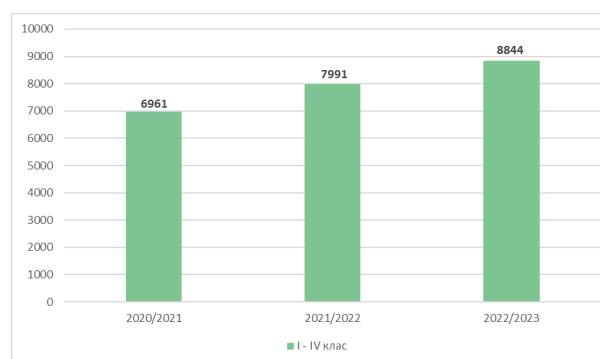
Детските градини активно участват за финансиране на техни проекти по Националните програми на МОН: НП „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“ за обособяване на „Площадки за обучение по безопасност на движението по пътищата“; НП „Хубаво е в детската градина“; НП „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на предучилищното и училищното образование“, по която участвалите детски градини получават преносим компютър, интерактивна дъска и късофокусен проектор; НП „Без свободен час“ в детската градина; НП „Профилактика и рехабилитация на педагогическите специалисти“.

Модерната образователна среда и модернизираният учебно съдържание са основни фактори за качеството на професионалното образование и обучение и съответствието му с технологичните промени в съответния сектор.

Фигура 7. Учащи в общообразователните училища

Фигура 8. Учащи в професионалните училища

Въвеждане на информационни и комуникационни технологии във всички училища - дигитализацията на учебния процес е ключов елемент на модерното училище, чрез който се оптимизира процесът на обучение, повишава се неговата ефективност и се подпомага навлизането на иновации, базирани на информационните и комуникационните технологии (ИКТ).

Мрежата от всички видове и степени на училищната система (начални, основни, СУ, профилирани, професионални) в община Варна обхваща 70 училища.

В общообразователните училища на общината броя на учениците след VIII клас за учебната 2022/2023г. е 7573, а в професионалните училища се обучават 8844 ученици. Постепенно се увеличава приемът в професионалното образование, както и приемът в професионалните направления. Професионалните гимназии извършват приема си за професионална реализация спрямо търсенето на пазара на труда в област Варна. Производствените практики се провеждат в местни предприятия.

За развитие на устойчива, съвременна, пазарно ориентирана образователна система Община Варна инвестира в нови сгради и в модернизиране на образователната инфраструктура, което несъмнено стимулира приемът на ученици, повишава качеството на образованието и прави училището привлекателно за тях. Създаването на модерни условия за учене, допринася до повишаване броя на успешно интегрираните в образователната система ученици от етническите малцинства, създава условия за равен достъп до образование, създава предпоставки за привличане на ученици и родители за активно участие в образователния процес.

През периода се реализират следните проекти: 2021г. - „Изграждане на STEM център в ОУ „Капитан Петко Войвода“, „Основен ремонт, реконструкция и преустройство на спортни площадки на открито в I-ва Езикова гимназия“, „Основен ремонт, реконструкция и преустройство на спортни площадки на открито в ОУ „Св.св. Кирил и Методий“, основен ремонт и преустройство на 1 и 2 етаж и изграждане на достъпна среда за нуждите на Център за специална образователна подкрепа - Варна (ЦСОП). През 2021г. започва изграждането на нов физкултурен салон в СУ „Найден Геров“ от Програмата за изграждане на физкултурни салони в училищата на Министерство на младежта и спорта, но през 2023г. строежът е спрял поради необходимост от дофинансиране.

През 2023г. са реализирани следните проекти: за изграждане на STEM център в Математическата гимназия „Д-р Петър Берон“, за изграждане на спортни площадки на открито в ОУ „Стефан Караджа“, основен ремонт на физкултурен салон

и укрепване на каменна основа на фасадни стени на ОУ „Панайот Волов“, изградена спортна площадка за футбол със специализирана спортна настилка в ОУ „Черноризец Храбър“, извършен основен ремонт електрическа инсталация, ОУ „Христо Ботев“, гр. Варна. През 2023г. в двора на ОУ „Васил Априлов“ са изградени игрища по баскетбол и лекоатлетическа писта в двора на училището; изграждане на ограда, нови оранжерия и класна стая на открито по донорска програма на едно от електроразпределителните дружества в направленията „Запазване на околната среда“ и „Изграждане на екологични ценности“.

В процес на изпълнение са проектите на Община Варна: „Разширение на училище ОУ „Васил Друмев“, пристройка към съществуваща сграда в УПИ „за училище“, ПИ 10135.2560.221, кв. 23, по плана на 18-ти м.р., район „Приморски“, гр. Варна“; „Нов корпус към VII СУ „Найден Геров“, находящ се в УПИ III-100 „за училище“, с идентификатор 10135.2558.100, кв. 56, по плана на 6-ти м.р., гр. Варна, ул. „Царевец“ №1“;

През 2023г. е оборудвана и открита зала за ерготерапия в Специалното училище за деца с нарушено зрение „Проф. д-р Иван Шишманов“ с площ 44 кв. м. и в нея са монтирани сетивни панели, висящи люлки, комбинирана стена за катерене, ролкова пързалка, гигантски валяци и други съоръжения, съобразени с възрастта, уврежданията и двигателните умения на учениците.

Проекти на училищата се финансират и от Националната кампания „Чиста околна среда“ на ПУДООС: 2021г. - „Зелено междучасие - кът за отдих и за любознателни от ПГИ Д-р Иван Богоров, гр. Варна“, „По-здрави на открито от 2 ОУ Н.Й. Вапцаров, гр. Варна“, „Класна стая назаем от природата“ на ОУ „П. Р. Славейков“, „Нашият двор е нашият простор“ на ЦПЛР – НАОП; 2022г. - „ЕКО лаборатория по биороботика“ на СУ „Димчо Дебелянов“, „ЕКО класна стая“ на Първа Езикова гимназия, „Зелена наука - зелени хоризонти“ на ЦСОП; 2023г. - „Зелена класна стая за развитие на уменията и знанията на учениците“ на ОУ „Добри Чинтулов“, „Образователен еко - център в ПГСАГ Васил Левски – Варна“.

Училищата са много активни с привличане на допълнителен финансов ресурс, кандидатствайки със собствени проекти за финансиране от национални програми на МОН.

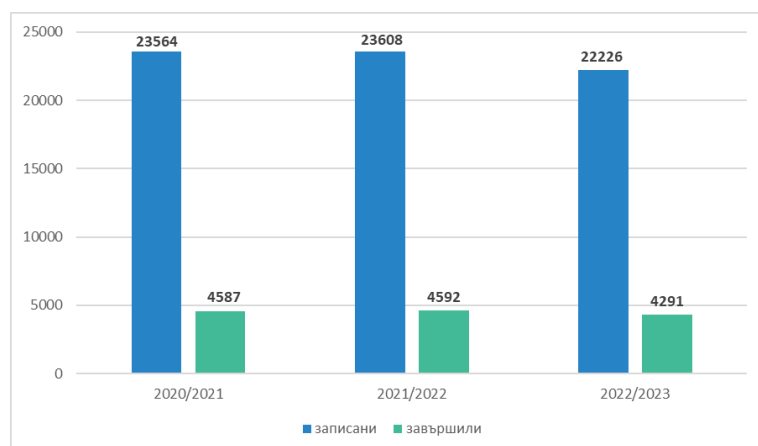
Град Варна е важен университетски център в България и Североизточен район, в който функционират 6 от общо 52 акредитирани университети и висши училища (без колежа) в страната, в които през учебната 2022/2023г. се обучават 22 226 студенти.

На територията на Варна функционират Колеж по туризъм към Икономическия университет, Медицински колеж към Медицински университет,

Колеж в структурата на Техническия университет и Висше училище по мениджмънт – Международен колеж.

Висшето образование и инфраструктурата, предназначена за неговото функциониране е с регионално, национално и международно значение. Броят на студентите във висшите училища се регулира с квоти за прием и за обучение.

Фигура 9. Записани и завършили студенти

През учебната 2022/2023г. броят на преподавателите в университети и висши специализирани училища на територията на Варна се увеличава с 18 души спрямо предходната учебна година. Броят на студентите намалява с 1 382.

Броят на завършилите студенти във Варна нараства с 62. През 2022/2023г. тук са завършили 9,63% от завършилите в България студенти.

През анализирания период реализират проекти за създаване на мултидисциплинарна образователна среда и иновативно обучение в условията на цифрова трансформация, адаптиране на изучаваните специалности към пазарната среда, подобряване на материално – техническата база. Създадени са устойчиви партньорства между университети за изграждане на нова академична екосистема. Разработени и одобрени са проекти за обновяване и модернизация на студентски общежития.

През 2022г. е създаден Дълбоко технологичен иновационен порт Варна (Varna Deep Tech Innovation Port) в Икономически университет – Варна. Инициатори на идеята за създаването на VDTIP са „Джуниър Ачийвмънт“ – България и Икономически университет – Варна. Основната цел на инициативата е да превърне Варна в притегателен център за създаване и внедряване на дълбоко технологични иновации, които да спомагат за подобряването на социално-икономическото развитие на региона, България и Европа посредством засилено взаимодействие между различни заинтересовани страни – академия, бизнес, стартъп, младежки организации, местна администрация и др.

1.2.4. Социални услуги

Община Варна се отличава със своята активно прилагана политика и значителен брой успешни проекти, ориентирани към социалната сфера. Социалните дейности в община Варна се реализират съобразно изискванията на националните и европейски политики, спазвайки основните принципи на равнопоставеност, социално включване, липса на дискриминация. С цел гарантиране прилагането на държавните политики на местно ниво и имайки предвид потребностите на гражданите в неравностойно положение в Община Варна, ежегодно се изготвя Социална програма. Основните акценти на Социалната програма са свързани с развитие на ефективна система от социални услуги, отговарящи на нуждите на потребителите, равен достъп, достатъчност на услугите и подобряване на качеството им с цел борба с бедността, социалното изключване и дискриминацията; осигуряване на достъпна архитектурна, жизнена и информационна среда за хората с увреждания; повишаване професионалния капацитет на работещите в социалните услуги на общинско ниво; популяризиране на дългосрочните приоритети в социалната сфера на общината, както и привличане на бизнеса като социално – икономически партньор. Основни цели на вече функциониращите социални услуги за деца и възрастни са подобряване качеството им и ефективност при осигуряване на независим живот на потребителите. Община Варна работи по следните приоритетни направления: Превенция на изоставянето и деинституционализация на услугите за деца и възрастни хора; Преодоляване на социалното изключване на уязвими групи и лица; Деинституционализация и реформиране на услугите за възрастни хора и реализиране на услуги в домашна среда за по-добър и достоен живот; Развитие на човешките ресурси; Изграждане на междусекторно сътрудничество.

Към месец декември 2023г. в община Варна се реализират 59 социални услуги, от които 38 с финансиране от държавния бюджет и 21 с местно финансиране. Предоставяни са 26 социални услуги за деца и младежи и 33 услуги за пълнолетни лица. Капацитетът на социалните услуги, предоставяни на територията на община Варна е 2 695 места, от тях за деца - 986 места и 1 709 места за възрастни хора. Граждани от общината, които са в невъзможност самостоятелно да осигурят екзистенциалните си нужди от храна са потребители на обществената трапезария. На територията на община Варна функционират 24 пенсионерски клуба.

В зависимост от основните групи дейности в комплексите за социални услуги се предоставят: информиране и консултиране; застъпничество и посредничество;

общностна работа; терапия и рехабилитация; обучение за придобиване на умения; подкрепа за придобиване на трудови умения; дневна грижа; резидентна грижа; осигуряване на подслон; асистентска подкрепа. Обхванати са следните лица от уязвимите групи: деца в риск по смисъла на Закона за закрила на детето; родители, осиновители, лица, полагащи грижа за деца, кандидати за осиновители и кандидати за приемни семейства; деца и пълнолетни лица с увреждания; пълнолетни лица в кризисна ситуация или с необходимост за преодоляване на последици от такава ситуация; възрастни хора в надтрудоспособна възраст; лица, които полагат грижи за пълнолетни лица.

През 2021г. приключва Проект „Изграждане на „Център за грижа за лица с различни форми на деменция“ и ремонт на сграда за „Дневен център за подкрепа на лица с различни форми на деменция и техните семейства“ на територията на община Варна“.

През 2022г. приключва изпълнението на 2 проекта на Община Варна. По Проект „Център за подкрепа на лица с увреждания на Община Варна, включително с тежки множествени увреждания“ е извършен ремонт, обзавеждане, оборудване на сграден фонд и на помещения в кв. „Аспарухово“: ж.к. „Дружба“, бл.11, вх. А, ет.1, обект 1,2 и ж.к. „Дружба“, бл.17, вх. Б, ет.1, ап. 11. По Проект „Подобряване на социалната инфраструктура в град Варна“ е реновирана социалната инфраструктура в град Варна - два пет етажни блока - гр. Варна, ул. „Петко Стайнов“ №7, общежитие блок А и блок Б, свързани с топла връзка. В блок А е разкрит „Приют за временно настаняване на бездомни и социално слаби лица“, а на трети етаж от блок Б се помещава единственият на територията на Община Варна „Кризисен център за деца“.

През 2021 – 2022г. е изградена нова сграда на „Карин дом“ за деца със специални потребности във Варна между улиците „Дойран“ и „Кирил Шиваров“ (в двора на средношколските общежития). Общата площ на сградата е 2 890 кв.м и се състои от едно подземно ниво за гараж и складове, три надземни нива и покривна тераса. Новата сграда съчетава разнообразни функции – физиотерапия и хидротерапия, център за ранна интервенция, Монтесори център и детска демонстрационна кухня, стаи за диагностика, индивидуална и груповая терапия, модерна сензорна зала, медицински център, учебителни зали и административна част, вътрешен двор с две детски площадки. Сградата е построена и оборудвана със средства от дарители.

През периода 2021 – 2023г. експертите от Дирекция „Социални дейности“ към Община Варна консултират и подпомагат разработването на проекти на Сдружения на собствениците, които дават възможност за изграждане на рампи или

монтиране на съоръжение, позволяващи на хората с увреждания безпрепятствено и лесно да влязат във входовете на жилищните блокове и преодоляване на стълбището до асансьорите. По Националната програма за достъпна жилищна среда и лична мобилност през периода 2021 – 2023г. са финансирани 18 проекта.

В процес на изпълнение са проекти на Община Варна: „Общностен център за деца и семейства – Варна“, „Разкриване и предоставяне на социалната услуга „Приют“ на територията на община Варна“.

Община Варна е подписала с Агенцията за социално подпомагане - Споразумение №ФС01-0442/18.12.2023 г. за реализиране на проект „Повишаване на капацитета на служителите на Агенцията за социално подпомагане във връзка с модернизиранието на системите за социална закрила - Компонент 1“, насочен към усъвършенстване и разширяване на обхвата на приемната грижа, посредством продължаване на предоставянето ѝ на местно ниво, като алтернативна форма за отглеждане на деца в риск в семейна среда.

В процес на изпълнение е проект „Пълноценна и комплексна ранна подкрепа за деца със специални нужди и техните семейства за подобряване тяхното благосъстояние и намаляване риска от социално изключване“ на Фондация Карин дом.

Реализирани или в процес на изпълнение са проекти за осигуряване на топъл обяд, патронажна грижа, както и предоставяне на интегрирани социално – здравни услуги: Проект „Грижа в дома в община Варна“ (2023 – 2025г.), Проект „Разкриване и предоставяне на интегрираните здравно-социални услуги „Център за грижа за лица с различни форми на деменция“ и „Дневен център за подкрепа на лица с различни форми на деменция и техните семейства“ на територията на община Варна“ (2021 – 2023г.).

1.2.5. Спорт и активен начин на живот

Важен акцент в местната политика е качествената промяна на спортната инфраструктура. През анализирания период в гр. Варна. През периода 2021 – 2023г. със средства от общинския бюджет е извършен основен ремонт на залата за борба в СК „Простор“, в която се обучават над 200 деца и младежи в спортните клубове „Десант – Джудо“, „Централен полицейски карате джу джицу клуб“, „Ичи Геки Варна“ и „Спартак – Варна“; основен ремонт и реконструкция на съществуващи трибуни - югоизток, тоалетни югоизток, тренировъчна писта и терен, входно - изходни възли и подходи към трибуни, оградна система, канална мрежа, стадион „Спартак“; цялостен ремонт на теренна настилка на стадион „Локомотив“; поставена

е нова тревна настилка на двете футболни игрища в общинския спортен комплекс в „Аспарухово“.

През 2021 – 2022 г. е извършен основен ремонт на спортна площадка на открито в с. Звездица, изградени са нови игрища за футбол и баскетбол.

През периода 2021 – 2024г. е изграден дълбоководен тренировъчен басейн на ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ с площ 12 на 25 метра, а дълбочината варира от 3 до 5 метра с финансиране от Министерство на отбраната. Основни функции на басейна са отработване на широк спектър морски спасителни операции, както и осигуряване на подготовката на водолазите от ВМС и силите за специални операции на Българската армия.

1.2.7. Култура и туризъм

Варна е сред областите със силно застъпени култура и туризъм и през 2023 г.

Община Варна е един от първите градове подписали европейската декларация за Устойчива и приобщаваща култура (Call to Action for low carbon and more inclusive culture) през месец май 2023г.

Мащабът на легловата база в местата за настаняване е сред най-високите в страната с 149 легла на хиляда души (при 56 на хиляда души в страната). Реализираните нощувки пък достигат 10 555 на хиляда души (при 4167 на хиляда души в страната), а тези през онлайн платформи на споделената икономика – 1148 на хиляда души (при 500 на хиляда души в страната).

Посещенията в кината се увеличават до 1114 на хиляда души (при 684 на хиляда души в страната). Посещенията в местните театри, музеи и библиотеки също нарастват, но остават под средните за страната спрямо броя на населението.

Културното наследство в Община Варна е в постоянния фокус и интерес от една страна на творци и артисти, а от друга – на любители и туристи, заради съвременното представяне на музейни експозиции, обекти и разнообразни събития, популяризиращи материалното и нематериалното културно наследство на региона, страната и света. Туристическите дейности са инструмент за изява и популяризиране на местната идентичност, и обратно - културните ценности и природните ресурси са фактор за икономическо развитие.

През 2023г. Националният институт за недвижимо културно наследство /НИНКН/ към Министерство на културата одобрява внесени през 2021г. ПУП-ПРЗ за обект Аладжа манастир и Техническото задание за проектиране на обекта за археологическите разкопки на ул. „Цар Симеон“.

През 2023г. със средства, осигурени от община Варна, са извършени аварийни консервационни дейности по античните зидове и сводове на най – високата част от археологическия обект - Римски терми, т.нар. Римска кула, които включват отстраняване на растителността по зидовете; демонтиране на компрометирани части от мазилки и циментови запечатки; структурно укрепване на нестабилните участъци; бордиране, фугиране и направа на нови запечатки; хидрофобизация на повърхностите; саниране на бетоновата подпорна колона и др.

През 2023г. е осигурено финансиране за осигуряване на модерен достъп за хора в неравностойно положение до пет сгради на Регионалния исторически музей във Варна - Етнографският музей, Природонаучният музей, музей „Нова история на Варна“, Музеят на Възраждането и Аладжа манастир. Монтирани са механичен подемник, предназначен за инвалидни колички и на мултимедиен дисплей със сензорно управление, който замества физическото посещение на горните етажи на сградите.

За първи път от 20 години е обновена експозиция в музейния комплекс Аладжа манастир през 2023г.

Реставрират се стари сгради в центъра на град Варна, обявени за недвижими културни ценности - на ул. „Панагюрище“ №1; на ул. „Драгоман“ №27, 27А,; на ул. „Славянска“ № 20; на ул. „Македония“ № 40. Извършени са ремонтни дейности в Морската градина, обновено е пространството около „Слънчевия часовник“.

В процес на изпълнение е „Вдъхновяващо минало за дигитално бъдеще“ на Община Варна за дигитализация на архива на създателят на Морската градина- Антон Новак.

През периода се отчета напредък на дейностите за туристически маркетинг с финансов ресурс от Общинския бюджет - приходи от туристически данък. В процес на реализация са 2 проекта на Община Варна: „Варна – магията на морето“ и „Варна дестинация на четири сезона - неразкритите съкровища“ по Програмата за финансиране на маркетингови дейности на туристически услуги в черноморските общини в Република България на Министерство на туризма.

За популяризирането на Варна като туристическа дестинация допринасят и проекти на неправителствени организации.

През 2023г. се провежда десетото юбилейно издание на Националния събор „Тополи пее и се смее“.

От Община Варна са реализирани проектите: „Sounds of the Free Breeze (Outdoor Concerts and Masterclasses)/ Sounds of the Free Breeze (Концерти на открито

и майстор класове)”; „Градско свързване чрез улично изкуство/ Using Public Art to Reconnect the City”.

През 2021г. и 2023г. от Фонд „Култура“ на Община Варна са предоставяни финансови стимули за развитието на изкуството и културата. Общински фонд „Култура“ - Варна съфинансира фестивали, конкурси и проекти в сферата на културата, провеждани на територията на Община Варна, спазвайки принципите на прозрачно и целесъобразно разходване на публични средства.

Община Варна осъществява ефективно партньорство с неправителствени организации за опазване на културна инфраструктура и създаване на съдържание. През периода пространството „ReBonkers“ се утвърждава все по-успешно като център за артистична свобода и културно изразяване, предлагащ визуални изкуства, театър, танци и музикални събития и служещ като място за срещи на обществени групи и неправителствени организации.

1.3. РАЗВИТИЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА

1.3.1. Транспортна инфраструктура

Инфраструктурата на Варна е сравнително добре развита. Гъстотата на пътната и на железопътната мрежа е висока. Значителен е и дялът на автомагистралите и първокласните пътища – 28% (при 19% в страната). Качеството на пътната настилка се задържа високо и през 2023 г. В добро състояние са 56% от пътищата в областта (при 40% в страната).

За подобряване достъпността към Южна промишлена зона (ЮПЗ) през 2021г. е извършен цялостен основен ремонт на транспортно съоръжение - метален клапов мост, известен като мост „Родопи“. Той представлява връзка между града и острова в южната промишлена зона и движението по него е интензивно. Извършени са ремонтни дейности на пътната настилка, на фугите на моста, на тротоарната конзола, парапетите и мантинелите, възстановяване на уличното осветление.

През 2023 г. започва основен ремонт на улица към ЮПЗ - Западна наземна връзка от Северен пътен възел (СПВ) на Аспарухов мост до обръщач на Остров пред Петролна база, по плана на южна промишлена зона (ЮПЗ), II етап: Основен ремонт на улица към ЮПЗ - Западна наземна връзка, в участъка от Клапов мост до обръщач на Остров пред Петролна база, по плана на ЮПЗ, гр. Варна с финансиране от банков кредит.

През 2021г. е изградено ново кръгово кръстовище в курортния комплекс „Св. Константин и Елена“. Реконструиран е обръщачът на автобус №31 и близката алея. С новата организация на движение е осигурен по-лесен достъп за автомобили и безопасно пешеходно движение на туристи и посетители. Пространството на вътрешния кръг е естетизирано и благоустроено, като в центъра на кръга е изградената чешма. През 2023г. се изпълняват следните обекти по плана на КК „Св. Константин и Елена“: Реконструкция на кръстовище между о.т. 115-о.т. 120, о.т. 162, о.т. 163, о.т. 121-о.т. 127; Вход изход от к. к. „Св. Константин и Елена“ към път I-9 при км. 95+550 ляво; Основен ремонт на улица между от о. т. 162 - до о. т. 176 и улица от о. т. 87 - до о.т. 127

За извършване на основен ремонт на общински път VAR1082 (панорамния път Варна – Златни пясъци, в участъка на свлачището „Трифон Зарезан“) през 2021г. Община Варна и АПИ подписват споразумение между Община Варна и Агенция „Пътна инфраструктура“.

През 2023г. е извършена актуализация на Стратегическа карта за шум в околната среда на агломерация Варна, която е приета с Решение №47-2 от Протокол № 4/04.01.2024 г. на ОбС-Варна.

За интегриране на уличната мрежа на град Варна се извършва изграждане/рехабилитация в районите „Аспарухово“, „Владислав Варненчик“, „Младост“, „Одесос“ и „Приморски“.

През 2023г. е разширен обхватът на Зона за платено улично паркиране - Зелена зона, община Варна.

1.3.2. Градска мобилност

Варна става част от консорциума по проекта SHOW по Програма „Хоризонт“ за екологична и устойчива градска мобилност и доставки.

Реализиран е ключов проект „Екологично чист транспорт за Варна“, по който е извършена доставка на 40 бр. електрически автобуси тип „соло“, 20 бр. електрически автобуса тип „съчленен“ и доставка и монтаж на 60 бр. станции за бавно зареждане и 2 бр. станции за бързо зареждане. Извършена е доставка и монтаж на оборудване във връзка с внедряване на система за пътна безопасност по проект „Екологично чист транспорт за Варна“

От 2021г. Община Варна пусна ново мобилно приложение TicketVarna за закупуване на електронни билети за пътуване с градския транспорт. То може да бъде изтеглено безплатно от App Store и Play store. Успоредно с това остават възможностите за покупка на електронен билет или карта, както и купуване на

хартиен билет от машините за продажба на билети разположени в превозните средства и на спирките.

Пуснато е и ново приложение за закупуване на билети за пътуване с градския транспорт - varna.mpass.bg. Продуктът е предложен от фирма „Тикси“ и е безплатен за общината. Това е още един метод за заплащане на пътуването в градския транспорт във Варна, заедно с досегашните – купуване на електронен билет или карта.

В автоматизираната билетна система на Варна се използват три вида абонаментни карти – персонализирани абонаментни карти на преференциални цени, свободни абонаментни карти и предплатени карти.

През 2023г. в тролейбусите са поставени нови валидиращи устройства, които освен съществуващите към момента функционалности, ще предлагат и възможността за т.н. асинхронни плащания, което ще позволи заплащането на избрания превозен документ да става и с банкова карта.

Осигурено е Wi-Fi покритие в зоната на 83 автобусни спирки във Варна, оборудвани с машини за продажба на превозни документи. По такъв начин се осигурява достъп до интернет за варненци и гости на града, посредством който те могат да получат необходима за тях информация за маршрутите и разписанието на градския транспорт и за културните и туристически локации.

През 2021г. са изготвени предпроектни проучвания за обект: „Изграждане на скоростен екологичен транспорт /леко метро/ – направление на трасето от индустриална зона Варна до КК „Златни Пясъци“, определяне на терен за депо и изграждане на бул. „Цар Освободител“ в гр. Варна“ и „Изготвяне на техническо задание за „Избор на изпълнител за изготвяне на инвестиционен проект – фаза технически проект за изграждане на бул. „Цар Освободител“ и изграждане на скоростен екологичен транспорт /леко метро/ – направление на трасето от индустриална зона Варна до КК „Златни Пясъци“, определяне на терен за депо и изграждане на бул. „Цар Освободител“ и в гр. Варна“ след избор на вариант на трасе/маршрут“.

През 2023 г. започва изграждането на нова автогара в непосредствена близост до старата. Към периода на изготвяне на настоящия доклад автогарата вече функционира. Тя разполага с 12 сектора за пристигащи и заминаващи автобуси и 35 паркоместа за изчакващи автобуси и микробуси. Сградата е построена с частна инвестиция.

1.3.3. Водоснабдителна и канализационна инфраструктура

На територията на община Варна, „Водоснабдяване и канализация - Варна“ ООД е водният оператор, който поддържа и експлоатира водоснабдяването и канализацията на всичките шест населени места в община Варна – гр. Варна (вкл. 5 административни района), с. Звездица, с. Казашко, с. Каменар, с. Константиново и с. Тополи. ВиК мрежата на територията на общината обхваща и 5 курортни комплекса – „Златни пясъци“, „Св. Св. Константин и Елена“, „Ален Мак“, „Слънчев ден“, „Чайка“ и ваканционен комплекс Ривиера.

Делът на населението с достъп до обществена канализация е сред най-високите в страната – 87% (при 75% в страната), като почти цялата мрежа е свързана с пречиствателни станции за отпадъчни води – 86% (при 67% в страната).

През периода 2021 – 2023г. все още се отчита слаб напредък по реализиране на планираните проекти свързани с ВиК инфраструктурата. Приключва проект „Изграждане на ВиК инфраструктура на обособената територия, обслужвана от „ВиК- Варна“ ООД“. Инвестициите са насочени за агломерация Варна „Реконструкция и доизграждане на магистрални водопроводи Варна-Златни Пясъци I и III етап и пресвързване на съществуващата водопроводна мрежа, изграждане на канализационни колектори по бул. „Княз Борис“ I.“ „Изграждане на канализационна мрежа и довеждащ канализационен колектор от с. Каменар, агломерация Варна.“ „Доизграждане на канализационна мрежа в СО „Изгрев“, „Кочмар“, „Сълзица“, „Пчелина“ и „Сотира“, бул. „Христо Смирненски“, Реконструкция на канализационни клонове по бул. „Вл. Варненчик“, Реконструкция на магистрален водопровод Варна-Пясъци III етап.“ „Доизграждане на канализационна мрежа в СО: „Бриз“, „Свети Никола“, „Ален мак“, „Ваялар“, „Траката“, „Манастирски рид“ и изграждане на водопроводни връзки към ново трасе на магистрален водопровод Варна-Златни Пясъци III етап.“ „Изграждане на канализационна мрежа и довеждащ канализационен колектор от с. Каменар, агломерация Варна.“ „Инженеринг на обект: „Реконструкция на участък от деривация Китка-Варна-Площадка „Дъскотна“. „Реконструкция на участък от деривация Китка-Варна-Площадка „Падина-Житница“. „Реконструкция на участък от деривация Китка-Варна-Площадка „Игнатиево“. „Реконструкция на участък от магистрален водопровод Девня-Варна-II етап от ПС „Чуката“ в посока с. Припек“.

В процес на изпълнение е проект за водоснабдяване на в.з. „Лазур“, с. Константиново.

През периода 2021 – 2022г. с финансиране от републиканския бюджет е изпълнено Изграждане на „Буна“ Минерален басейн - крило Юг Малък плаж в акваторията на Черно море при к.к. „Св. св. Константин и Елена“.

1.4. ОКОЛНАТА СРЕДА И ЗЕЛЕНАТА СИСТЕМА

През периода развитието на Варна се базира на инициативата „Зелена Варна“: Програма за изграждане и развитие на зелени и паркови зони – проектиране и актуализиране на проекти за изграждане на паркови пространства и зони по райони и кметства, социализация и изграждане на екопътеки; Програма „Водното богатство на Варна“ – обследване, ремонт, поддръжка на градски чешми за питейна и минерална вода; Програма за енергийна ефективност на сгради общинска собственост – за изграждане на фотоволтаични системи и системи за инсталиране на водородно – кислородна смес към горивния процес на котелни инсталации.

През 2022г. Варна се присъединява към европейската инициатива Green City Accord, която дава преимущество за участие в международни проекти.

1.4.1. Зелена градска инфраструктура и сигурност в обществени пространства

През периода 2021 – 2023г. са реализирани проекти за подобряване на инфраструктурата и облика на градската среда, благоустрояване на междублокови пространства, подобряване на експлоатационните характеристики на улици от уличната мрежа, създаване на достъпна, комфортна и безопасна среда за гражданите и гостите на Община Варна. Проектите са за основен ремонт/ реконструкция на уличната мрежа, като дейностите са насочени към цялостното рехабилитиране на уличната мрежа в услуга на транспортната, социалната, икономическата и техническата инфраструктура.

Сериозен финансов ресурс е инвестиран в подобряване на междублоковите пространства, вкл. подобряване достъпа до тях чрез инвестиции в свързващите улици и изграждане на детски и спортни площадки във всички райони на град Варна.

През анализирания период продължава надграждането на системата за видеонаблюдение в град Варна и извеждане на видеосигнала в команден център (Зала 37) в административната сграда на Община Варна. През 2021 г. - 2022г. са вложени инвестиции в следните обекти: 2 броя подлези, намиращи се в гр. Варна на площад „Св. Св. Кирил и Методий“(бул. „Христо Ботев“); територията на Приморски парк; 3 броя подлези, намиращи се в гр. Варна на бул. „Княз Борис I“;

административната сграда на район „Аспарухово“; кметство с. Звездица, вкл. закупуване и доставка на компоненти на изградената видеосистема.

Изпълнен е Проект „Рехабилитация, модернизация и изграждане на интелигентна система за управление и мониторинг на системата за външно изкуствено осветление в район „Младост“, кв.16, „Възраждане“ III м.р. и „Възраждане“ IV м.р. на Община Варна.

Изпълнен е проектът на Община Варна „Ремонт, реконструкция, модернизация, научно-изследователска, консервационна и спасителна дейност в ОП „Зоопарк-СЦ“ Варна.

С финансиране от ПУДООС и доброволчество е реализиран проект „Еко парк Звездица“ на Кметство с. Звездица, който обхваща района в местността Куру чешма при входа на селото, който е почистен и облагороден. Извършен е ремонт на коритото на чешмата, обособени са кътове за пикник, за отдих и зона за спорт, поставена е беседки и къщички за птици, билкова градина.

1.4.2. Въвеждане на мерки за енергийна ефективност

Община Варна предприема действия за реализиране на мерки свързани с предотвратяване на климатичните промени. Въвеждането на мерки за енергийна ефективност е основен фокус в местната политика. По голяма част от проектите реално ще бъдат разгърнати строителни дейности през 2024г., след одобрението ими подписване договори за финансиране.

През 2023г. приключва проект „Енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради в гр. Варна“, и са въведени мерки за енергийна ефективност в 8 блока, от които 6 са в район „Аспарухово“ и 2 в район „Одесос“. В резултат от изпълнението на проекта 46 домакинства преминават в по-горен клас на енергопотребление.

През 2023г. Община Варна подпомага финансово 87 Сдружения на собственици за изготвяне на технически паспорти и енергийно обследване. Тази техническа документация е задължителна при кандидатстване за обновяване на сградите по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на жилищния сграден фонд - етап I“ по инвестиция „Енергийна ефективност в сграден фонд“ на Националния план за възстановяване и устойчивост.

Община Варна разработва и подава 95 проекта за саниране на многофамилни жилищни сгради с обща РЗП 631 980 кв. метра. Проектите са по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на жилищния сграден фонд – Етап I“. От тях са одобрени 31 многофамилни жилищни сгради. Още една сграда е подадена

и одобрена по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на жилищния сграден фонд – Етап II“.

Инсталираните ВЕИ мощности спрямо населението са значително по-ниски от средните за останалите области. През 2023г. са подадени проекти предложения от частни бенефициенти за закупуване, доставка и монтаж на фотоволтаични инсталации. Към момента на изготвяне на МО са одобрени за финансиране 40 проекта.

За опазване на биологичното разнообразие и съществуващите екосистеми в акваторията на Черно море се реализират множество проекти на Община Варна, Институт по рибни ресурси – Варна, Институтът по океанология – БАН, Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна, Технически университет, неправителствени организации. Реализират се мащабни партньорски проекти с финансиране от транснационални програми.

Реализирани и в процес на изпълнение са проекти на частни бенефициенти и на неправителствени организации за чист енергиен преход на местната икономика.

В процес на изпълнение е партньорският проект BGENVIRONMENT-4.001-0001-S04 Предефиниран проект №3 Прилагане на иновативни мерки за смекчаване и адаптация към изменението на климата в общините в България на Националния доверителен екофонд, по който Община Варна е партньор. Проектът е насочен към капацитета на местните власти за планиране и идентифициране на креативни и иновативни решения за градско планиране и тяхното прилагане за смекчаване на въздействието и адаптация към климатичните промени.

1.4.3. Управление на отпадъците

Варна е сред областите с висок обем на образуваните битови отпадъци и през 2022 г. – 524 кг на човек при 488 кг на човек в страната. Същевременно делът на предадените за третиране и рециклиране отпадъци остава сравнително висок – 92% при 76% в страната.

1.5. Мястото на Община Варна във фокуса на регионалната политика

Съгласно йерархичната система от градове-центрове, представена в Актуализацията на Националната концепция за пространствено развитие, град Варна е определен като център от второ йерархично ниво, с национално значение в територията на регионите. Към градовете от това ниво са насочени най-много ресурси, те са с най-висок потенциал за разработване и изпълнение на проекти през

последните 20 години, на тях се разчита като на двигатели на растежа, които влияят върху благоприятното развитие и на съседните територии. Те са главните опорни центрове в полицентричния урбанистичен модел на развитие.

През 2024г. самооценките на местните администрации за развитието на електронното правителство и предоставянето на услуги на „едно гише“ нарастват и са сред най-високите в страната. Оценката за прозрачността в работата на органите на местното самоуправление в областта се свива, но също остава сред най-високите. Сравнително големият дял на собствените от общите приходи на общините от областта поставя Варна на четвърто място в страната със средно 32% (при 27% в страната) за 2023 г. Варна заема третото място по покритие на общинските разходи с местни приходи с 85% (при 74% в страната).

През анализирания период Община Варна предоставя 3 нови електронни услуги:

През 2021г. започва да функционира Електронна система за прием на деца в общинските детски ясли и Електронната система за прием в първи клас в общинските училища.

От 2022г. функционира и Електронна система за прием на деца в общинските детски градини и подготвителни групи на училищата.

През анализирания период за поддържане и предоставяне на електронните услуги са закупувани материални активи за администрацията (закупувани материални активи за администрацията (компютри и хардуер, програмни продукти и лицензи за програмни продукти, надграждане/доработване на софтуер за „Прок център“, Варна и др.).

Към периода на изготвяне на Междинната оценка Община Варна изпълнява следните актуални стратегически документи: Програма за управление на отпадъците на територията на община Варна за периода 2021-2028; Програма за енергийна ефективност на община Варна 2021-2030 г.; Краткосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива на територията на Община Варна 2021-2023г.; Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива на територията на Община Варна 2021-2030г.; Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на община Варна 2023 г. – 2027 г.; Програма за развитие на туризма на територията на Община Варна за периода 2021-2030г.; План за действие за общинските концесии в Община Варна за периода 2023 г. – 2027 г.; Стратегия за развитие на предучилищното и училищното образование в Община Варна 2021 г. – 2025 г.; Стратегия за Водено от общностите местно

развитие на местна инициативна група Аврен-Варна за програмен период 2021 – 2027г.

Приключили или в процес на изпълнение са проекти за техническа помощ и повишаване на административния капацитет.

За утвърждаване на общината като административен лидер сериозна роля имат проектите на неправителствените организации, финансирани приоритетно от международни програми. Препоръчително е динамизиране конструктивния диалог между общинската администрация и гражданския сектор за създаване на устойчиви и консенсусни решения както за развитие на територията, така и за сформирание на трайни партньорства.

Много важна тема за устойчивото развитие на Варна е превенция на бедствията и управлението на риска . През 2021г. е изградена Система за ранно предупреждение и превенция на риска от наводнения чрез непрекъснат мониторинг на водите на територията на община Варна - I етап, Община Варна.

За напредъка по Приоритет 6. Община Варна разработи Концепция за интегрирано териториално развитие (КИТИ) BG16FFPR003-2.001-0123 „Варна - град отворен към морето, културен, туристически, образователен и здравен център, с грижа за хората и двигател на устойчивото развитие на Североизточен регион“. Водещ партньор е Община Варна, партньори са Община Аксаково, Община Шабла, Дворец на културата и спорта ЕАД, Медицински университет-Варна „Проф. д-р Параскев Ив. Стоянов“, Университетска многопрофилна болница за активно лечение „Света Марина“, Технически университет Варна, ДГ №18 „Чайка“, гр. Варна, СУ „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Игнатиево, ПГГСД „Николай Хайтов“ гр. Варна, „Фрапорт Туин Стар Еърпорт Мениджмънт“ АД. Комбинираната концепция за ИТИ има за цел повишаване привлекателността на СИР и превръщането му в отворен към морето притегателен център, оползотворяващ специфичните потенциали на местното културно историческо наследство, природните и архитектурни забележителности, с оглед подобряване условията за развитие на култура и туризъм, както и на синя икономика. Създадените партньорства между общини, неправителствени организации, икономически субекти, държавни структури са първата крачка за комплексно решаване на значими проблеми на територията.

През 2023г. Община Варна подписва меморандум за партньорство с Асоциацията на производителите на декоративни растения в България (АПДРБ). Той ангажира страните да работят за създаване на по-зелени и по-здравословни места за живеене чрез спазване на стандарти за качество при използването на декоративни растения, провеждане на кампании по залесяване и други. По предложение на Христо Иванов, зам.-кмет на общината, по време на срещата бяха

дискутирани теми относно въвеждането на изисквания за сертификат за качество на фирмите, които се явяват на конкурси по Закона за обществените поръчки за дейности, свързани със строителството и озеленяването.

През 2023г. Община Варна подписва Меморандум за разбирателство и сътрудничество с Върховния комисариат на ООН за бежанците в България. ВКБООН е специализиран орган на Организацията на обединените нации, създаден с Резолюция 319 (IV) на Общото събрание на ООН от 3 декември 1949 г. ВКБООН ръководи и координира дейностите за закрила и подкрепа на бежанците по света. Подписването на документа е по повод приобщаването на украински граждани, които живеят на територията на града. Във Варна е проведен и първият междуведомствен координационен форум, посветен на мерките за подкрепа на бежанците от Украйна.

През периода, обхващащ междинната оценка община Варна утвърждава позицията си на регионален лидер, свидетелство за което са получените отличия и награди.

През 2022г.:

- Инвитро програмата на Община Варна, която осигурява финансиране за двойки с репродуктивни проблеми, е посочена като добра практика в категория „Социална отговорност“ от Института по публична администрация /ИПА/. Община Варна е една от първите общини внедрили програмата за финансово подпомагане за лечение на семейства и лица, живеещи на семейни начала с репродуктивни проблеми.
- Награда за достъпност на сайта www.varna.bg за хората с нарушено зрение на БГАсист.
- Голямата награда на журито на осмото издание на националния конкурс „Read&Travel /Чети И Пътувай/ в рамките на XVII международно туристическо изложение „Културен туризъм“ 2022 и Награда в категорията „Най-професионални туристически сайтове“ за официалния туристически сайт на Община Варна visit.varna.bg за 2021г.
- Сертификат за дигитално образование и дигитализиране на процесите в детските градини. Отличието се дава от образователния портал Училища.бг, административна платформа за детските градини - OneBook, за дигитализиране на процесите в детските градини, свързаност между институции и родители и за ефективно управление на и внедряване на информационните и комуникационни технологии;
- Плакет за принос в развитието на българската художествена гимнастика на Българска федерация по художествена гимнастика;

- Юбилейна награда за активни социални политики за развитие на Националният алианс за социална отговорност;
- Награда за изключителен принос в опазването и популяризирането на културно -историческото наследство от Българската хотелска и ресторантьорска асоциация /БХРА/;
- Две награди в конкурс за добри практики в администрацията на Института по публична администрация: първо място с „Дигитална платформа за превенция на рисковото поведение“ на дирекция „Превенции“ и на трето място със „Социални услуги за пълнолетни лица с психични разстройства“ на дирекция „Социално подпомагане“.

През 2023 г.

- Благодарствен сертификат от УНИЦЕФ - Детският фонд на ООН, който работи в 190 държави, за да отстоява правата на всяко дете.
- Две награди в конкурса „Добри практики“ 2023 на Института по публична администрация: второ място в категория „Социална отговорност“, за дейността на дирекция „Образование и младежки дейности“. Призът се връчва за разработена и внедрена практика „Прием на деца, отложени от задължително обучение в първи клас в подготвителни групи за задължителна предучилищна подготовка в общинските училища“. Грамота в същата категория „Социална отговорност“ получава и дирекция „Превенции“ за Програмата за превенция на употребата на наркотични вещества сред учениците V-VII клас.
- През 2021г., 2022г., 2023г. Община Варна е учредител и основен партньор в Startupcities мрежата за развитие на екосистема за предприемачество, и в провеждането на годишните форуми INNOWAVE

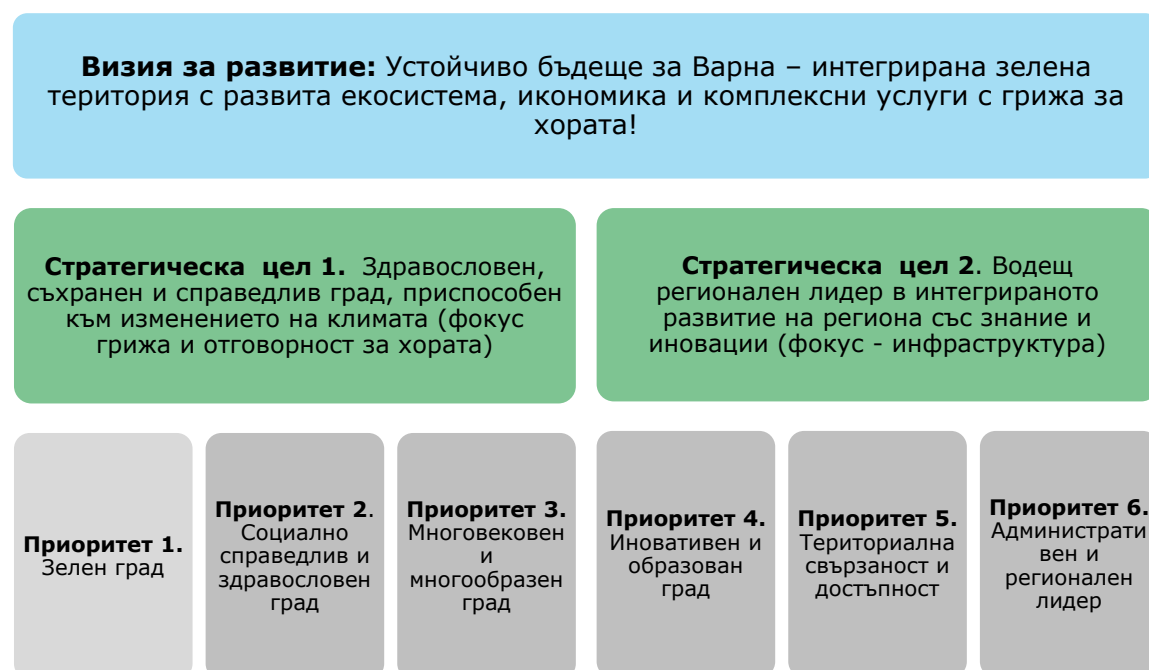
II. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ВАРНА ЗА ПРОГРАМЕН ПЕРИОД 2021 – 2027

В част II е представена стратегическа рамка за реализация на Плана за интегрирано развитие на Община Варна за периода 2021-2027 г., която обхваща и проследява взаимовръзката между формулираните визия, определените стратегически цели на развитието и свързаните с тях приоритети за действие, които е предвидено да бъдат реализирани посредством изпълнението на пакет от мерки и дейности, включващи подготовката, финансирането и изпълнението на конкретни проекти съгласно планираното в програмата за реализация на плана⁹.

Стратегическата рамка на ПИРО – Варна е разработена, съгласно Методическите указания на разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021- 2027 г. на МРРБ. „ПИРО съдържа **визия за развитието на общината, стратегически цели, както и приоритети**, насочени към потенциала за развитие на територията със съответни мерки към тях.“

Стратегическата част на ПИРО е фокусирана и конкретна и ясно показва избраната посока на развитие на общината и сферите, към които приоритетно да бъдат насочени усилията и основната част от инвестициите.

Фигура 10. Стратегическа рамка на ПИРО на Община Варна

⁹ Приложение №1 към ПИРО – Програма за реализация на ПИРО на Община Варна за периода 2021-2027

Визията за развитието на община Варна за периода 2021 - 2027г. концентрира специфичния потенциал на общината и насоките за бъдещото ѝ развитие. Тя отразява перспективите пред регионалното и пространственото развитие на територията на общината на основата на икономическите и социалните фактори. За постигане на желаната визия на ПИРО са заложили 2 стратегически цели и 6 приоритета, които са в пряка корелация с конкретна стратегическа цел и допринасят чрез комплекса от мерки за нейното постигане.

Стратегическата част на ПИРО ясно показва избраната посока на развитие на общината и сферите, към които приоритетно да бъдат насочени усилията и основната част от инвестициите. Именно поради тази причина са набелязани ограничен брой ключови приоритети, които отразяват избрания фокус и специфика за развитие. Целта е да се постигне концентрация и осезаем ефект на база на конкретните потенциали и местни специфики, а не да се формулират твърде общи и универсални цели и приоритети.

Целите и приоритетите на ПИРО са определени в съответствие с целите и приоритетите на стратегическите документи за регионално и пространствено развитие на по-високите нива, като се обвързват с постигането на резултати за територията на общината. Стратегическите цели отразяват местните потенциали за развитие и се съсредоточават върху решаването на конкретните проблеми на общината. Петте села в община Варна са в неразривна връзка с развитието на града, затова тяхното бъдещо развитие се разглежда в контекста на градското развитие.

В ПИРО на Община Варна за периода 2021-2027 г. са заложили общо 18 мерки, разпределени към 6-те приоритета. Мерките са отворени и през целия програмен период могат да се конкретизират проекти, съотнесими към тях. В този смисъл, въздействието на мерките не се изчерпва с дефинираните проекти в Програмата за реализация на Плана (Приложение №1 към ПИРО).

При актуализация на ПИРО – Варна стратегическата рамка не се променя.

III. КОМУНИКАЦИОННА СТРАТЕГИЯ, ПАРТНЬОРИ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ И ФОРМИ НА УЧАСТИЕ В АКТУАЛИЗАЦИЯТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО

Инструментът, чрез който се реализира подходът „отдолу – нагоре“, е Комуникационната стратегия, която се фокусира върху идентифицирането и включването на заинтересованите страни и гражданското общество чрез подходящи форми, включително за идентифициране на проектни идеи, които да бъдат включени в програмата за реализация на плана. За целите на актуализацията на ПИРО – Варна е детайлизирана Комуникационната стратегия, на базата на която се проведе целия процес по актуализиране на средносрочния планов документ. Тя е разработена в съответствие с изискванията, заложи в Методическите указания на разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021- 2027 г. на Министерство на регионалното развитие и благоустройство от март 2020 г. КС стъпва върху определенията, дадени в Насоките за гражданско участие в процеса на вземане на политически решения, Съвет на Европа, приети от Комитета на министрите на 27 септември 2017 г. на 1295-то заседание на заместник-министрите).

Комуникационен механизъм за осигуряване на информация, отчетност и прозрачност относно постигнатите резултати и използваните финансови ресурси по програмата за реализация

Основните инструменти за осигуряване на информация и публичност са годишните доклади и междинната оценка, както и последващата оценка след края на периода на действие на плана. В процеса на изпълнение на ПИРО те ще бъдат изготвени и обсъдени при спазване и изпълнение на основните форми на взаимодействие за осъществяване на партньорства и осигуряване на публичност. До тях ще имат достъп всички заинтересовани страни на страницата на общината в интернет.

В процеса на изпълнение е важно поддържането на изградените партньорства. Това ще даде реални шансове за постигане на стратегическите цели по максимално ефективен и ефикасен начин.

Мерки за комуникация, информация и включване на заинтересованите страни и партньорите в процеса по бъдеща актуализация на програмата за реализация и идентифициране на нови проектни идеи в плана.

За повишаване нивото на информираност и подпомагане процеса на партньорското участие могат да бъдат използвани следните инструменти: съвещаване чрез електронна поща и интерактивна електронна страница; провеждане на събития (присъствено или он-лайн), за да се представи процесът на изпълнение на ПИРО на партньорите, и други.

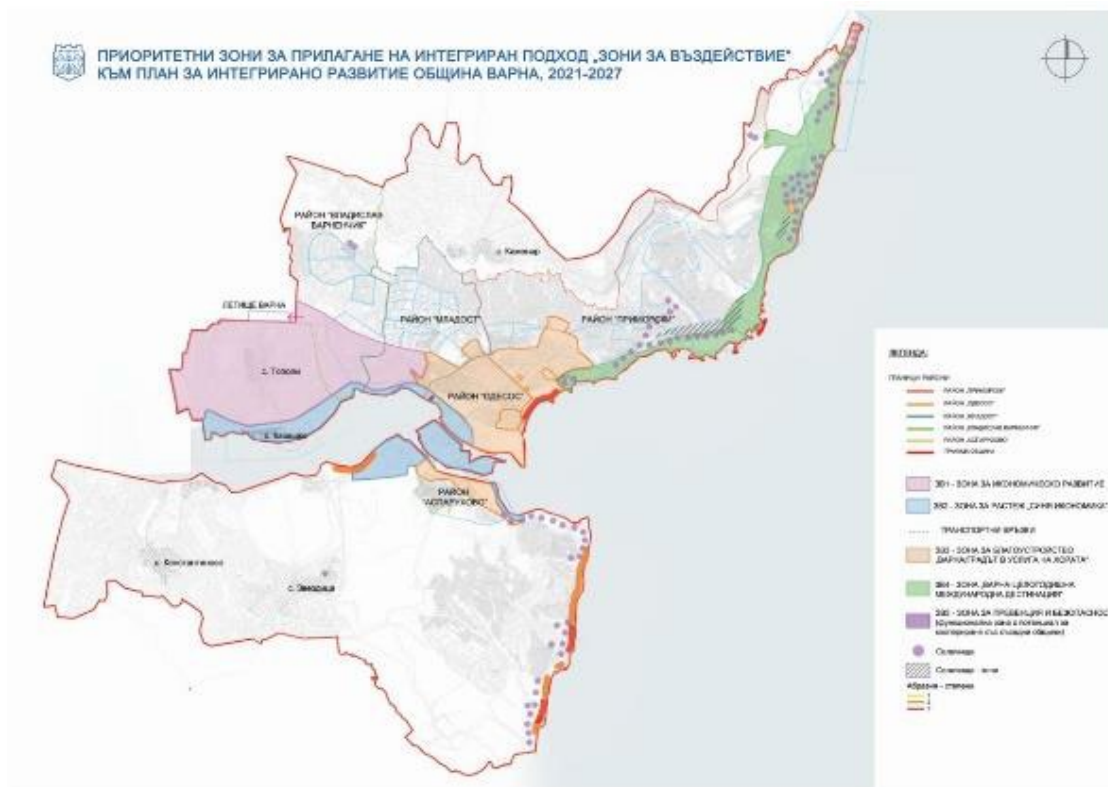
Най-реалистичният подход за представителство на местната общност в смесените работни групи за наблюдение и контрол на разработването и изпълнението на ПИРО в общината е участието на кметовете/кметските наместници на населените места. Това е гаранция за истинско отчитане на интересите на жителите на селата, които имат специфични нужди и същевременно непознат потенциал за развитие и решаване на проблемите. В този процес местният кмет се нуждае от подкрепа и утвърждаване в системата на местното самоуправление, като му се предоставят реални възможности, включително финансови, за успешно изпълнение на отговорностите, които има пред жителите на населеното място.

IV. ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД

В ПИРО на Община Варна за периода 2021 – 2027 г. са обособени 8 зони за зони за прилагане на интегриран подход, които обхващат урбанизираната територия на град Варна и селата Звездица, Казашко, Константиново, Тополи и Каменар. В община Варна са създадени и над 30 селищни образувания (СО) с местно значение – „Акчелар“, „Ален мак“, „Боровец-север“, „Боровец-юг“, Ботаническа градина, „Бриз“, „Виница-север“, „Зеленика“, „Изгрев“, „Манастирски рид“, „Ментеше“, „Орехчето“, „Панорама“, „Перчемлия-та“, „Планова“, „Под село“, района около хижа „Черноморец“ и др. В обхвата на зоните за въздействие са включени територии за които има изработен ПУП.

Определени са 3 приоритетни градски зони, които имат най-голям потенциал да повлияят върху социално-икономическото развитие на общината.

Фигура 11. Приоритетни зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие), община Варна

ЗВ1 - Зона за икономическо развитие (приоритетна)

Обхват: Обхваща територията, сключена между път I-2 на Север, и ул. „Девня“/респ. продължението ѝ – Път III-2008 на Юг, територията на с. Тополи, включително, землището на с. Тополи на запад и урбанизираната територия на гр. Варна, на изток, вкл. зона СсБ от ОУП, предназначена за нова писта на летище Варна.

Граници:

На север: път I-2.

На изток: ул. „Отец Спиридон“, бул. „Република“.

На юг: ул. „Девня“ – път III-2008.

На запад: Западна граница на община Варна с община Белослав, територия на летище Варна в общ. Аксаково.

Обща площ: 10,45 кв.км

Зона с потенциал за икономическо развитие - разширяване на съществуващата ЗПЗ, определена в рамките на ИПГВР 2014-2020 г. към с. Тополи и летище и реализиране на инвестиции свързани с инвестиции за развитие на бизнес и индустриална инфраструктура, подобряване на транспортната достъпност.

Процедирането на ПУП на ЗПЗ бе основната причина за забавяне разработването на инвестиционни проекти, свързани с подобряване на техническата инфраструктура в зоната. От друга страна ресурсът, осигурен по линия на Инвестиционната програма по ОПРР 2014-2020г., бе лимитиран.

Един от значимите частни проекти, който предстои да бъде реализиран в зоната е за изграждане на фотоволтаична централа за производство на електроенергия на територията на летище Варна, което е естествен интермодален възел на транспортната мрежа на град Варна. Инвестицията ще има значителен принос за развитие на общината и за постигане на целите на Европейската зелена сделка – климатично неутрална Европа и нулево замърсяване. Освен това ще има силен социален отзвук, като се предвижда освен покриване на собствените нужди от електроенергия, да бъдат покрито и потреблението на следните общински сгради: ЦДГ №37 „Пламък“, ЦДГ №38 „Маргаритка“, ЦДТ №39 „Приказка“, ЦДГ №40 „Детски свят“, ЦДГ №41 „Първи юни“, ЦДГ №42 „Българче“, ОУ „Свети Патриарх Евтимий“, Основно училище „Свети княз Борис I“, ОУ „Стоян Михайловски“.

ЗВ2 - Зона за растеж „Синя икономика“ (приоритетна)

Обхват: Северният бряг на Варненското езеро по цялото си протежение на територията на община Варна, индустриалната част от Пристанищен комплекс; Острова; Източна част на Южното крайбрежие на Варненското езеро – от Гребна база до магистрала „Черно море“. Участък по крайбрежието на район „Аспарухово“ от буната, по продължение на плаж „Аспарухово“, рибарско пристанище „Карантината“ до Марината.

Граници:

На север: ул. „Девня“ – път III-2008.

На изток: Черно море.

На юг: До гора в м-ст „Малкия Джанавар“.

На запад: граница на община Варна (северно от езерото).

Авиобаза „Чайка“, Аспарухов парк, ул. „Южен залив“

Обща площ: 7,93 кв.м

Зона с иновационен потенциал и принос към „Синия растеж“ е свързана с инвестиции в НИРД, поддържане на екосистемите и подкрепа за икономика, свързана с морето, в т.ч. подкрепа на традиционното рибарство и корабостроене, ускоряване развитието на морските сектори, разработване на иновации и развитие на нови технологии. Една от посоките, в която доста интензивно се разширява града е Юг. В същото време именно територията около езерото, включително островът, остават извън полето на досегашните планове и стратегии. В резултат на по-задълбочен анализ, срещи с различни заинтересовани страни и в контекста на новите европейски и национални политики, се очертава като една от значимите за приоритетно подпомагане. Има общински и частни (на университетите) имоти (Малка чайка; Гребна база, с. Казашко; туризъм, екология), където могат да се насочат инвестиции за интелигентно и устойчиво развитие на зоната. Благоустрояването и насищането с нови функции (наука, спорт, туризъм, свободно време) на района ще се благоприятства и от преминаването в близост на връзката между магистралите „Хемус“ и „Черно море“. В тази зона могат да се позиционират обекти с висока добавена социална и икономическа стойност.

ЗВ3 - Зона за благоустройство „Варна/градът в услуга на хората“ (приоритетна)

Обхват: Обхваща следните територии: Южният бряг на канала „Езеро-море“ и крайбрежната зона, вкл. Аспарухов парк, южна граница – бул. „Народни Бuditели“,

ул. „Нишава“ и продължението ѝ до поделение „Карантината“. Централната част от града, разположена между бул. „Васил Левски“ от кръстовището на ПВ „Почивка“ до ПВ с бул. „Владислав Варненчик“, бул. „Владислав Варненчик“ до ул. „Звезда“, ул. „Звезда“ до бул. „Девня“, бул. „Девня“ от ул. „Звезда“ до бул. „Приморски“, бул. „Приморски“ до бул. „Цар Освободител“, бул. „Цар Освободител“ от бул. „Приморски“ до бул. „Княз Борис I“, бул. „Княз Борис I“ от бул. „Цар Освободител“ до ПВ „Почивка“; Част от 26 м.р. - територията заключена от бул. „Сливница“, бул. „Академик Сахаров“, бул. „Цар Освободител“ и бул. „Васил Левски“; Териториите на всички висши учебни заведения – включително корпуси на Икономически университет-Варна, Технически университет-Варна, Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“, Висше училище по мениджмънт, Висше военноморско училище „Н. Й. Вапцаров“; Историческо ядро на Морската градина.

Граници:

На север: бул. „Владислав Варненчик“, бул. „Васил Левски“, ул. „Акад. Андрей Сахаров“, ул. „Мир“, бул. „Христо Смирненски“, на Южния бряг – канал Езеро-Море.

На изток: бул. „Васил Левски“, бул. „Княз Борис I“.

На юг: Черно Море, на Южния бряг – бул. „Народни будители“, ул. „Нишава“, Поделение „Карантината“.

На запад: ул. „Отец Спиридон“, ул. „Акад. Игор Курчатов“, ул. „Орлово гнездо“, бул. „Република“.

Обща площ: 11,84 кв.км

Район „Одесос“ има територия с обща площ повече от 7 100 декара. Заема централната част на града и е с най-висока концентрация на икономически дейности. Разположени в района са съществена част от образователните институции на общината и лечебни заведения. Архитектурният облик на района се изгражда от Археологическия резерват на територията на античния град Одесос – Варна, охранителната зона на резервата, сгради – паметници на културата, както и от новопостроени обществени и жилищни сгради с модерен дизайн. Районът притежава и концентрирани зелени площи – градски градини и озеленени междублокови пространства, а през него преминават основните булеварди на града.

Зона с осигурен равен достъп до възможности и услуги за населението, вкл. здраве, образование, култура, спорт, отдих и туризъм (включва в обхвата си част от съществуващата Зона с публични функции, определена в рамките на ИПГВР 2014-2020 г., концентрира в Централна градска част до Северната периферия на зоната, формирана от локализации като Техническият университет, разположените в непосредствена близост до него други учебни заведения, Военната болница и др.

изключително важни от регионална гледна точка институции и публични сгради). Възможност за реализиране на проекти: за библиотеката до общината, зоната за обществен достъп, чрез отваряне на града към морето. През плановия период 2014-2020 г., част от ресурса предвиден за градско възстановяване, е насочен към подобряване на инфраструктурата в централна градска част. Инвестиции са вложени в Морска градина, улици, училища, градски транспорт.

ЗВ4 - Зона „Варна-целогодишна международна дестинация“

Обхват: Включва всички територии между бул. „Княз Борис I“, път I-9 и Морския бряг, от Историческо ядро на Морската градина до отбивката за ПСОВ „Златни пясъци“, територията на манастирски комплекс „Аладжа Манастир“.

Граници:

На север: бул. „Княз Борис I“, път I-9, граница с общ. Аксаково.

На изток: Черно Море.

На юг: Черно Море. На запад: Историческо ядро на Морската градина, бул. „Княз Борис I“, път I-9, Аладжа Манастир.

Обща площ: 11,02 кв.км

Зона за разгръщане на туристическия потенциал чрез диверсифициране на туристическите дейности, продукти, услуги и предлагане; регионален брендинг на дестинацията с цел преодоляване на сезонността; повишаване на качеството, чрез създаване и промотиране на индивидуални и групови пакети/тематични и интегрирани маршрути с добавена стойност.

Един от водещите икономически отрасли за региона на Варна естествено е туризмът. Секторът обаче има нужда от трайно и многопластово подпомагане, включително чрез насърчаване на партньорствата. В резултат от COVID ситуацията, много от предлаганите туристически услуги трябва да се преосмислят и да се позиционира нов модел за развитие на бизнеса. Община, държава, туристически бранш, университети, културни институции е необходимо да създадат качествени партньорства и да се дефинират креативни идеи и проекти, с цел повдигане на туризма на ново по-качествено ниво, от което да се генерира дивидент за всички участници в процеса. Има потенциал за развитие на медицински и СПА туризъм (оползотворяване на природните ресурси), кулинарен туризъм, подобряване на индивидуалния подход в грижата за туриста.

ЗВ5 - Зона за превенция и безопасност (функционална зона с потенциал за коопериране със съседни общини),

Обхват: Включва територии със специфични рискове, основно свлачища зони и зони на абразия, разположени в цялата община.

В Зоната ще бъдат реализирани проекти насочени към намаляване риска от бедствия чрез интегрирани мерки в природна и урбанизирана среда. В съответствие с ИТСР-СИР, има потенциал за коопериране по линия на ИТИ със съседните общини по линията Каварна-Балчик-Варна-Аврен, вкл. климатичните морски курорти к.к. „Албена“, „Златни пясъци“, „Св. св. Константин и Елена“ от национално значение и климатичната курортна местност при устието на р. Камчия, от местно значение.

ЗВ6 - Многофункционална зона „Север“

Обхват: Включва целите територии на районите „Владислав Варненчик“, „Младост“ (с изключение на територията на Западна промишлена зона) и „Приморски“.

Район „Владислав Варненчик“ с граници: Варненското езеро, до и по източната землищна граница на селата Казашко и Тополи, второкласният път Варна – София, до и по общинската граница на Варна с община Аксаково, дере „Сладко биле“;

Район „Приморски“ с граници: Черно море, канал на северен плаж, бул. „Цар Освободител“, бул. „Христо Смирненски“, ул. „Прилеп“, до и по землищната граница на с. Каменар, до и по границата на община Варна с община Аксаково;

Район „Младост“ с граници: Варненското езеро, бул. „Васил Левски“, ул. „Струга“ и по продължението ѝ до северния бряг на Варненското езеро, бул. „Цар Освободител“, бул. „Христо Смирненски“, ул. „Прилеп“, до и по западната и южната землищна граница, дере „Сладко биле“, ул. „Поп Димитър“ и ул. „Трети март“, бул. „Януш Хуниади“, пътен възел на магистрала „Хемус“, пътят между (бивш завод „Елпром“) „Елкон“ ДФ, „Елдоминвест“ ЕООД, „Елдом сервиз“, „Електротерм“ ЕООД, „Метал“ ЕАД, „Варна плод“ ЕООД, „Варна консерв“ ЕООД, и обходен път „Виталакт“ – пречиствателна станция, северният бряг на Варненското езеро.

Граници:

На север: до землище на с. Каменар.

На изток: път I-2.

На юг: бул. „Владислав Варненчик“, бул. „Андрей Сахаров“, бул. „Васил Левски“, ул. „Мир“.

Обща площ: 51,01 кв.км

Зона с осигурен равен достъп до възможности и услуги за населението, вкл. здраве, образование, култура, спорт, отдик и туризъм (включва в обхвата си част от съществуващата Зона със социални функции, определена в рамките на ИПГВР 2014-2020 г.), като я надгражда не само териториално, но и във функционално взаимоотношение с възможност за реализиране на хоризонтални проекти.

Район „Владислав Варненчик“ – включен в ИПГВР, като проектите, които имат възможност за обусловени предимно от функционална свързаност по тематични направления (образование, социални дейности, спорт, екология и др.)

Район „Приморски“ е най-големият район на гр. Варна, разположен в североизточната част на града. Териториално, заедно със селищните образувания „Акчелар“, „Телевизионна кула“, „Сотира“, „Добрева чешма“, „Перчемлията“, „Виница – Север“, „Траката“, „Ваялар“, „Горна Трака“, „Ален мак“, „Манастирски рид“, „Бялата чешма и дъбравата“ и „Дели Сава“ с обща площ от 5110 хектара е най – големият район в страната. Към него принадлежат и курортите „Златни пясъци“, „Св. Св. Константин и Елена“ и „Чайка“, където ежегодно летуват хиляди туристи от страната и чужбина. Петте висши учебни заведения (Икономически, Технически, Медицински и Свободен университети и Висшето военноморско училище) прибавят към облика на район „Приморски“ и щрих на важен университетски и научен център с национално значение. На територията на района са разположени и най – големите във Варна държавни, общински и частни болнични заведения. Голяма част от територията на район „Приморски“ граничи и принадлежи на Морската градина – парк, който е не само най – големият във Варна, но се нарежда и сред най – големите на Балканския полуостров. Тук е и единственият в страната делфинариум.

Район „Младост“ е вторият по големина район на гр. Варна. Разположен в северозападната част на града на площ от 1 450 ха. Включва жилищни комплекси „Възраждане“ – I, II, III и IV микрорайон, „Младост“ – I и II микрорайон, 26 микрорайон, „Трошево“ и квартал „Свети Иван Рилски“. В района са и селищните образувания „Кочмар“, „Пчелина“, „Планова“ и „Сълзица“, които заемат 450 дка от територията му. В Район „Младост“ се намира Западна промишлена зона, където са съсредоточени основните производства: радио-навигационна апаратура, домакински и електрически електроуреди, строителство, транспорт, комуникации, хранително-вкусова промишленост, складови бази и др. Три са парковете – парк „Младост“, парк „Елин Пелин“ и парк „Възраждане“ (завършен в началото на ноември 2018 година и заемащ площ от 30 декара – алеи, кътове за отдик, зони за пешеходци и за велосипедисти, площадки и др.).

ЗВ7 - Многофункционална зона „ЮГ“

Обхват: Цялата урбанизирана територия на юг обхваща част от Район „Аспарухово“ – квартал „Аспарухово“ и изцяло квартал „Галата“, селищни образувания „Зеленика“, „Боровец-север“, „Боровец-юг“, „Ракитника“ и курортна зона „Прибой“ и с.о. „Прибой“. Включва и в.з. „Лазур“ в землището на с. Константиново.

Граници:

На север: Южен бряг на Варненско езеро.

На изток: Черно Море.

На юг: Съпада с край на урбанизирана територия на Район „Аспарухово“, включва части от землищата на с. Константиново и с. Звездица.

На запад: граничи със землище с. Звездица, Горски масив в землище на „Галата“ и „Аспарухово“, местност „Далън чешма“.

Обща площ: 42,93 кв.км

Районът е пети по големина в община Варна. Характерна за него е сезонната динамика на населението през периода май-октомври, когато то се увеличава с около 20 000 души.

Населените места, включително курортни и ваканционни селища, заемат около 21% от територията на община Варна.

Зона с осигурен равен достъп до възможности и услуги за населението, вкл. здраве, образование, култура, спорт, отдих и туризъм, като включва бързо развиващите се селищни образувания в южната част на града. В обхвата на зоната са включени територии, съгласно съществуващите кадастрални карти.

ЗВ8 - Многофункционални зони (с преобладаващи жилищни функции)

Обхват: част от землищата и урбанизираната територия на селата Звездица и Константиново. Урбанизирана територия на с. Каменар.

Граници:

селата Звездица и Константиново

На север: м. „Чеира“, м. „Кабата“, м. „Орехчето“

На изток: границата с град Варна

На юг: м. „Екши Елма“, м. „Кемекчията“, м. „Могилата“

На запад: м. „Табите“, м. „Ветите лозя“.

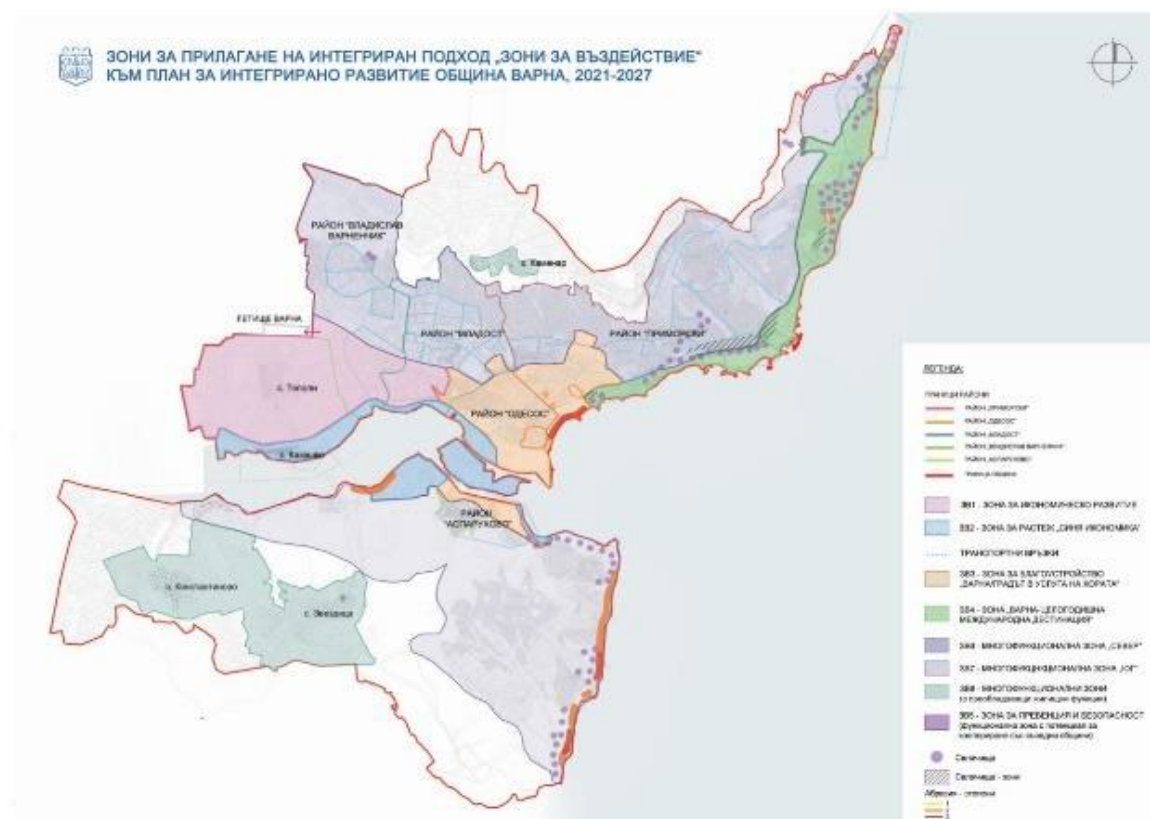
с. Каменар

на север: Общински път VAR2086.

на изток: зона Зп по ОУП.

на юг: Горски фонд, южно от с. Каменар.

Фигура 12. Зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие), община Варна

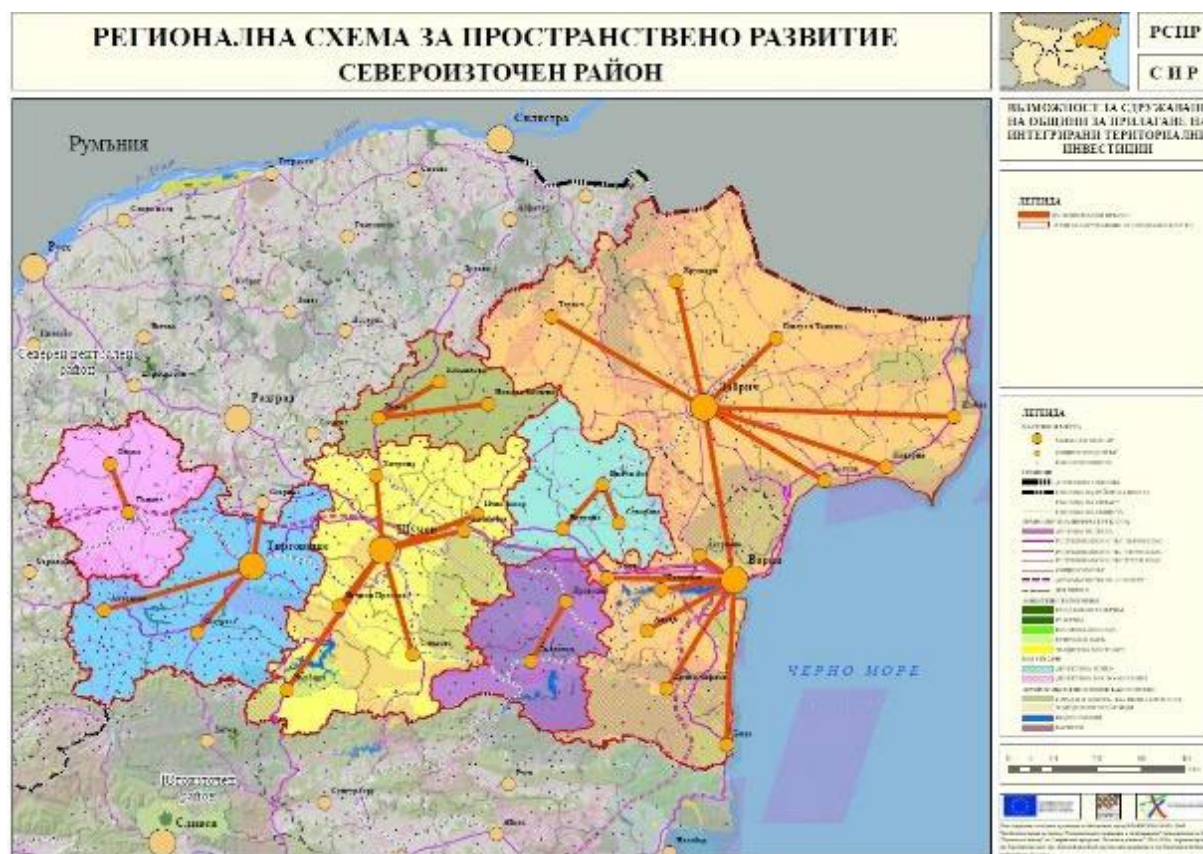

Определянето на други зони за въздействие е предпоставка за разработване на концепции за реализиране на проекти за интегрирани териториални инвестиции. На този етап са идентифицирани възможностите за реализиране коопериране със съседни общини. При конкретен проект следва да бъде определяна конкретната териториална идентификация за реализирането му.

Взаимовръзките са обусловени от функционално-йерархичната структура на мрежата от населени места в Североизточния район, която се характеризира с един изявен център в лицето на град Варна.

Съгласно Националната концепция за пространствено развитие (НКПР), в област Варна са определени и налични градове центрове от следните йерархични нива: второ йерархично ниво –гр. Варна; четвърто йерархично ниво - Девня, Провадия; пето йерархично ниво - много малки градове и села, центрове на общини: Аврен, Аксаково, Белослав, Бяла, Ветрино, Вълчи дол, Долни чифлик, Дългопол и Суворово.

Фигура 13. Възможност за сдружаване по тематичен признак на Община Варна със съседни общини

В агломерационния ареал на Варна попадат шест общини - Аврен, Аксаково, Белослав, Варна, Долни чифлик и Дългопол. За неговото ядро и център е определен град Варна. Основни перспективи за развитие на общините Аксаково, Белослав и Девня са свързани с близостта на общината до гр. Варна и интегрираното развитие на Варненската агломерация. Тези общини успешно могат да привлекат индустриален бизнес, предвид силния инвестиционен интерес към гр. Варна и свръх концентрацията на производството в областния град, което затруднява

балансираното развитие на областния център. Развитието на общинската икономика в тези общини е благоприятно повлияно от достъпа до комуникации, образователни институции и научни центрове, качествени човешки ресурси и транспортна обезпеченост.

Усилията на общинските администрации следва да се концентрират в изграждане на бизнес инфраструктура и провеждане на инвестиционен маркетинг за привличане на външни инвестиции и разкриване на нови и по-привлекателни работни места. Същевременно е необходима подкрепа за развитието на малкия и среден бизнес, както и насърчаване развитието на клъстери.

Поради влошената екологична обстановка на територията на общините Белослав и Девня следва да се насърчава навлизането на технологичен бизнес и на производства, незамърсяващи околната среда, като едновременно с това се извършват публични и частни инвестиции за отстраняване на стари замърсявания и предотвратяване възникването на нови.

В граничещата на юг с община Варна – община Аврен и периферните общини Суворово, Вълчи дол, Ветрино, Дългопол се наблюдава ниска степен на развитие и многофункционална икономическа структура – с аграрен и аграрно – промишлен характер, с ниска привлекателност за инвестиране в производствена и друга дейност и липса на икономическа среда за предприемачество и бизнес. Те имат потенциал да поемат част от производството главно на вторичния сектор на Варна. В крайбрежните общини Долни чифлик и Бяла посочените характеристики на периферните общини се смекчават до известна степен поради туристическата им насоченост. Потенциалите на тези общини е в развитието на туризма на базата на природните ресурси.

Социално – икономическата интеграция на отдалечените райони към основната ос на развитие Варна – Девня с цел оживяване на периферните територии намират своето решение чрез устройствени предложения и решения: Насърчаване на предприемачеството и мобилността на работната сила чрез подобряване на комуникациите, транспортните връзки и услуги; Рехабилитация на физическата среда в периферните населени места за постигане на балансирано развитие на цялата територия на Варненска област; Подобряване на транспортния достъп до малките градове в областта; Разработване и прилагане на общински програми за инвестиционен маркетинг за привличане на инвестиции в малките градове в ареала; Създаване на нови връзка град – село, достъп до нови пакети услуги за селскостопанския хитерланд; Създаване на местна заетост и развитие на силни местни общности – залог за желана промяна в демографските дисбаланси и миграционните процеси. Много съществено е да се намерят подходи за

разпространение на позитивното влияние на ядрото на градска агломерация Варна – Девня (район на растеж) към съседни и периферни територии на областта за да се постигне своеобразна дифузия на растежа и балансирано развитие на територията.

Останалите общини също имат потенциали за развитие на туризма във вътрешността на Варненския регион. Напр. община Провадия притежава значителен потенциал за развитие на туризма – културен, селски, алтернативен, балнеолечебен, ловен и екотуризм.

Благоприятно влияние оказват непосредствената близост до Черноморието и Варна и до националните туристически обекти – Мадара, Плиска, Преслав и Шумен; множеството разнообразни природни ресурси.

Кооперирането между две или повече общини ще повлияе положително на икономическото развитие чрез засилен търговски обмен, логистична дейност, както и възможност за реализиране на съвместни проекти.

При осъществяване на взаимодействие между тях има реална възможност някои от проектите да бъдат идентифицирани като интегрирани териториални инвестиции.

При актуализация на ПИРО – Варна зоните за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие) не се променят.

V. АКТУАЛИЗИРАНА ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД ЗА РАЗВИТИЕ

Програмата за реализация е финалният елемент от структурата на ПИРО и представлява конкретния начин за осъществяване на неговите стратегически предложения. Основните структурни елементи на програмата са мерките и проектните идеи по съответните цели и приоритети на плана. В тях са включени дейности, обединени по териториален, технологичен и времеви признак, с общо финансово управление и предвиден синергичен ефект.

При разработване на стратегическата част на ПИРО е приложен интегриран подход за планиране на регионалното и пространственото развитие на общината, чрез който се постига обвързване между целите и приоритетите се постига съгласуваност с факторите, условията и потенциала за специфичното развитие на общината, мрежата от населени места и отделните сектори, залегнали в устройствените планове за развитие на територията.

Програмата за реализация на ПИРО има за задача да осигури вътрешната и външната съгласуваност на факторите на развитието и ресурсите за реализация на плана, като оптимизира възможностите за финансиране, институционална подкрепа и техническа помощ за изпълнението му. Основните структурни елементи на програмата са мерките и проектните идеи по съответните цели и приоритети на плана. В тях са включени дейности, обединени по териториален, технологичен и времеви признак, с общо финансово управление и предвиден синергичен ефект. Всяка предвидена интервенция обхваща комплекс от дейности, подлежащи на финансиране със собствени или заемни средства, публично-частни партньорства, средства от различни оперативни програми или от други източници.

Програмата за реализация на Актуализирания документ за изпълнение на ПИРО – Варна има оперативен характер и конкретизира начина, мерките и приложимите интервенции за постигане на набелязаните стратегически цели за развитие на територията. Осигурена е вътрешна и външна съгласуваност на факторите на развитието и ресурсите за реализация на плана, в т. ч. финансовата и институционална подкрепа за изпълнение на плана. Чрез програмата се онагледяват съответните проекти и инициативи, финансовите ресурси, административните структури за управление, наблюдение и оценка на проектите, индикаторите за цялостното изпълнение на програмата, а оттук и на ПИРО, действията за осигуряване на комуникация, информация и публичност при осъществяването на мерките и проектите, включени в програмата.

При актуализиране на програмата за реализация към ПИРО – Варна интегрираният подход за планиране на регионалното и пространствено развитие е налице чрез спазване на принципа за партньорство при дефинирането на основните проектни предложения чрез участието на заинтересованите лица при тяхното определяне; предвидените мерки са с конкретно пространствено измерение (изключение са мерките с хоризонтален характер, които носят ползи за цялата територия на общината). Мерките, заложи в програмата за реализация, са приложими, постижими и реалистични, с конкретни измерими резултати и с индикативни източници на финансиране. Мерките са оформени след идентифициране на отделните проектни идеи, което от своя страна е постигнато чрез комуникация между заинтересованите страни и община Варна.

Съгласно Методическите указания на МРРБ при актуализацията на програмата за реализация в нея задължително следва да се включат и следните видове проекти/проектни идеи, за които е доказан приноса към постигането на целите и приоритетите на плана :

⇒ Всички проектни идеи, които общината е включила след 2020 г. в процеса по актуализиране и допълване на инвестиционната си програма по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020, които не са включени в ИПГВР 2014-2020 до финалното му отчитане;

⇒ Всички проекти, предвидени за финансиране изцяло с финансови инструменти по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 след 2020 г., за които Междинното звено е издало положително становище за съответствие с ИПГВР, които не са включени в ИПГВР 2014-2020 до финалното му отчитане;

⇒ Други идентифицирани след 2020 г. проекти/проектни идеи за градско развитие, които са финансирани със средства от ЕСИФ 2014-2020, които не са включени в ИПГВР 2014-2020 до финалното му отчитане.

Съгласно Методическите указания на МРРБ неразделна част на Програмата за реализация е Индикативен списък на важни за общината проекти, които ще се разработват и изпълняват в рамките на програмата (Приложение № 1А), изготвен по образец от Методическите указания. Проектите включени в Приложение № 1А следва да се реализират приоритетно, но за да бъдат включени в него е необходимо общината да има известна степен на проектна готовност и общината заедно с партньорите да е преценила, че съответният проект е от особена важност за развитието ѝ. Включените в списъка проекти са тясно обвързани с ключовите приоритети за развитие и в програмата за реализация и е обоснован приносът им

към тях. Списъкът с проекти може да бъде актуализиран, като нови проекти се включват при спазване на принципа на партньорство чрез съответните мерки от комуникационната стратегия.

При актуализация на ПИРО – Варна е извършена актуализация на следните приложения:

Приложение №1 Програма за реализация на ПИРО на Община Варна за периода 2021-2027 г.: описание на предвидените мерки и дейности (актуализирана)

Приложение № 1А. Индикативен списък на важни за общината проекти, включени в ПИРО на Община Варна за периода 2021-2027 г. (разработен при актуализацията)

VI. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

Изменението на климата е едно от най-големите екологични предизвикателства, пред които сме изправени в днешно време. Това е проблем, който засяга почти цялата човешка дейност, който не се поддава на прости и бързи анализи.

В Националната стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г. е представена обобщена рамка на структурата на доклада, показваща как визията, стратегията и планът за действие за адаптация към изменението на климата са разработени на база оценката на климатичните рискове и уязвимости за всеки сектор.

Фигура 14 Опростена илюстрация на рамката на Доклада за Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие

България се намира в един от регионите, които са особено уязвими към изменението на климата (предимно чрез повишаване на температурата и интензивни валежи) и от нарастващата честота на свързаните с изменението на климата екстремни събития като суши и наводнения. Рисковете, причинени от събития, свързани с изменението на климата, могат да доведат до загуба на човешки живот или да причинят значителни щети, засягащи икономическия растеж и просперитета, както на национално, така и на трансгранично равнище. В научната общност съществува консенсус, че изменението на климата вероятно ще увеличи честотата и величината на екстремните метеорологични явления, като се очаква

през следващите десетилетия в страната средната годишна температура на въздуха да се увеличи и да се променят типовете валежи.

Анализите на силни страни, слаби страни, възможности и заплахи (SWOT) и на политически, икономически, социални и технологични аспекти (PEST), предприети за целите на стратегията, разглеждат съответните проблеми в българския контекст и предоставят основа за определяне на общите стратегически цели за адаптиране към изменението на климата за страната. Те са формулирани както следва:

Приобщаване и интегриране на АИК, включва подобряване на политиките за адаптиране и включването на съображенията за адаптация в съществуващите национални и секторни планове и програми.

Изграждане на институционален капацитет за АИК, включва изграждане на експертни знания, обучение, база от знания, мониторинг и изследвания, за да се осигурят и подкрепят действията за адаптиране.

Повишаване на осведомеността относно АИК, включва повишаване на образованието и осведомеността на обществеността по въпросите, свързани с АИК и необходимостта от действия за адаптиране, които да бъдат изпълнени в България, за да се постигне обществена подкрепа и участие в политиките и действията, свързани с адаптацията.

Изграждане на устойчивост към изменението на климата, включва укрепване управлението на инфраструктурата и материалните активи и защита на природните богатства като обхваща инфраструктурата на водната система, инфраструктурата за енергоснабдяване, както и защита и подобряване на екосистемните услуги (включително тези, предоставяни от горските ресурси).

Основните инвестиционни насоки на ЕС относно финансирането по линия на политиката на сближаване за периода 2021- 2027 г. за България по Цел на политиката 2: Нисковъглеродна и по-зелена Европа (чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, адаптиране към изменението на климата и превенция на риска), са във връзка с набелязани нужди от инвестиции с висок приоритет с цел насърчаване на мерките за енергийна ефективност, подобряване на ефективността на ресурсите и управлението на отпадъците и насърчаване на прехода към кръгова икономика. И по-специално:

- Подкрепяне на мерките за енергийна ефективност, насочени предимно към намаляване на замърсяването на въздуха;
- Подобряване на енергийната ефективност в промишлените малки и средни предприятия, включително техните помещения, инсталации и процеси;

- Подобряване на енергийната ефективност на сградите - с основен акцент върху обществените сгради;
- Преминване към най-високите стъпала на йерархията на управление на отпадъците, включително инфраструктурата: предотвратяване на генерирането на отпадъци, повторно използване и рециклиране на отпадъците и разширяване на системата за разделно събиране на отпадъци;
- Повишаване на ефективността на ресурсите и насърчаване на кръговата икономика, включително разработване на алтернативи на суровините и използване на рециклираните материали като суровини;
- Подобряване на базата от знания относно кръговата икономика, мониторинга на отпадъците и потоците от материали;
- Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, както и относно съпътстващите ги мерки с акцент върху икономическите инструменти.

Мерки за предотвратяване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от действия

За смекчаване на последиците от изменението на климата е важно да се използват опции, целящи минимизиране/премахване на емисиите на парникови газове. Изготвянето на политики досега е засягало основно определянето и прилагането на мерки за смекчаване на последиците от изменението на климата, а не адаптирането към него.

Избраните по-долу мерки за адаптация към изменението на климата целят да дадат възможност за комплексно адресиране на очакваните климатични рискове – по-високи температури и по-интензивни и чести периоди на горещо време, по-редки, но по-интензивни валежи, по-чести и интензивни суши, като изборът им е базиран на съществуващата световна и европейска практика. Мерките са подбрани с оглед спецификата на общината и проблемите ѝ, като в по-голямата си част те целят да адресират както очакваните рискове от промените в климата, така и вече съществуващите за общината проблеми. Мерките, които са планирани в ПИРО на Община Варна по отношение на климатичните промени са:

Мярка 1: Ограничаване изменението на климата, чрез дейности насочени към опазване на околната среда и биологичното разнообразие.

Дейности:

- Насърчаване на изграждането и въвеждането в експлоатация на централи и предприятия за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници и биогорива;
- Насърчаването монтирането на локални инсталации в обществени частни сгради за производство на електрическа енергия (слънчеви панели) и подгръване на вода за битово горещо водоснабдяване (слънчеви колектори) от възобновяем източник на енергия „слънце“, биомаса и др.;
- Предприемане на мерки в земеделските стопанства, целящи да подобрят управлението на почвите и водите за подпомагане на адаптацията към климатичните промени и намаляване на последиците за околната среда и икономиката;
- Контрол върху използването на водните ресурси, в това число и за енергийни цели;
- Подкрепа и инвестиции за превенция на риска от свлачища и за управление на рисковете в селското стопанство;
- Борба с ерозията на почвите;
- Текущо поддържане на горските екосистеми и горското стопанство;
- Контрол на емисиите на парникови газове чрез проектиране и изграждане на общинска система от пунктове за мониторинг на атмосферния въздух и софтуерна система за отчитане, и предоставяне на данни в реално време, свързана към Националната автоматизирана система за екологичен мониторинг;
- Намаляване емисиите на парниковите газове чрез въвеждане на енергоспестяващи домакински уреди, подменящи старите и неефективни отоплителни устройства в домакинствата;
- Обособяване на зони за ниски емисии на територията на община Варна чрез изграждане на общински системи за видеонаблюдение, управление, контрол и регулиране на емисиите на парниковите газове от транспорта и битовото отопление;
- Подобряване управлението на екосистемите на територията на община Варна и създаване на информационна система с база данни за отчитане състоянието на компонентите и факторите на околната среда.

Очакван резултат: По-добро качество на живот, по-здраво население, понижена климатична промяна и рискове от бедствия, по-привлекателна и по-безопасна градска среда, намалени разходи за здравни услуги, по-малко използвани невъзобновяеми ресурси.

Мярка 2 - Повишаване на енергийната ефективност и насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ЕВИ)

Дейности:

- Енергийни обследвания и сертифициране на сгради общинска собственост получаване на удостоверения за енергийни спестявания;
- Проверка за енергийна ефективност на отоплителни инсталации с водогрейни котли и на климатични инсталации в сгради;
- Реконструкция и обновяване на съществуваща общинска социална, здравна, спортна, културна, образователна и административна инфраструктура и въвеждане на пакети от енергоспестяващи мерки;
- Въвеждане на системи за контрол и мониторинг на потреблението на енергия от сградния фонд – общинска и държавна собственост;
- Въвеждане на системи за управление на енергията и управление на енергийната ефективност;
- Извършване на газификация в общински обекти;
- Проектиране и инсталиране на системи, използващи ВЕИ в сгради – общинска или държавна собственост – соларни инсталации, фотоволтаични инсталации, термopомпи, биомаса, геотермални води и др.;
- Извършване на обследвания на енергийната ефективност и сертифициране на жилищни сгради на територията на общината;
- Въвеждане на пакет от мерки за енергийна ефективност в жилищни сгради на територията на общината, приоритетно на многофамилните жилищни сгради;
- Проектиране и инсталиране на системи, използващи ВЕИ в жилищни сгради – соларни инсталации, фотоволтаични инсталации, термopомпи, биомаса, геотермални води и др.;
- Разработване и прилагане на политики от местни финансови мерки в подкрепа на въвеждането на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради;
- Ефективно използване на геотермалните източници за осигуряване на отопление и охлаждане на обществени сгради чрез обследване, проектиране, изграждане на инфраструктура и захранване на обществени сгради,

включително развитие на рекреационни дейности, чрез публично частно партньорство;

- Осигуряване на резервно питейно-битово водоснабдяване с минерална вода на обществени и многофамилни жилищни сгради;
- Ефективно и екологосъобразно използване на биомасата с цел оползотворяване на енергийния ѝ потенциал;
- Рационално използване на дървесна биомаса чрез изграждане на партньорства с други общини.

Очакван резултат: Намаляване на въглеродните емисии от публичната инфраструктура. Подобряване на комфорта на обитаване в обществени сгради и многофамилни жилищни сгради и постигане на нормативно определените параметри на средата за отопление.

Мярка 3 – Обновяване на системата за улично осветление

Дейности:

- Обследване за енергийна ефективност на системите за външно изкуствено осветление, определяне на специфичните възможности за намаляване на енергийното потребление и определяне на мерки за повишаване на енергийната ефективност;
- Изготвяне и изпълнение на проект за ремонт и модернизация на съществуващо и изграждане на ново енергийно ефективно улично осветление във всички населени места от община;
- Разработване на ефективни системи за поддържане и експлоатация на уличното осветление, включително и с участието на гражданите;
- Поетапно изграждане на автономно енергоспестяващо улично осветление в проблемни жилищни райони.

Очакван ефект: Намаляване на въглеродните емисии, генерирани от уличното осветление. Подобряване на безопасността и физическите характеристики на градската среда.

Мярка 4: Повишаване на енергийната ефективност в обществени градски транспорт

Дейности:

- Подобряване на съществуващата транспортна инфраструктура в общината;

- Изграждане на система за велосипедни маршрути, свързващи основни градски зони в т.ч. изграждане на велоалеи;
- Използване на електрически превозни средства в градския транспорт в т.ч. алтернативни горива- биодизел, биоетанол;
- Съгласуване на оптимални маршрути и контрол за спазване на договорите с фирмите за обществен транспорт;
- Оптимизиране на системата за паркиране в т.ч. оптимизиране на „синя зона“;
- Монтиране на зарядни станции за автомобили.

Очакван ефект: Намаляване на броя на пътуванията с лични превозни средства и ограничаване на емисии от парникови газове. Подобряване на качеството на транспортното обслужване в общината.

Мярка 5: Подобряване на градската инфраструктура в т.ч. създаване на „зелени зони“

Дейности:

- Актуализация на общинската транспортна схема и пътна маркировка;
- Подобряване и реорганизация на транспортната ситуация в града;
- Създаване на зони за отдих – изграждане на зелени пояси, паркови пространства, рекреационни зони около водоизточници и др. за възстановяване на съществуващите екосистеми и осигуряване на равнопоставен достъп;
- Поставяне на шумозащитни екраниращи съоръжения (противошу-мови бариери) с цел оптимално осигуряване на защитата от интензивния трафик и създаване на благоприятни условия за ограничаване на шумовото натоварване на околната среда на територията на общината;
- Реабилитация на пешеходни алеи и тротоари;
- Разполагане на указателни знаци и средства за ориентация в жилищната среда;
- Опазване и ефективно използване на повърхностните води, чрез реконструкция и рехабилитация на съществуващата отводнителна система и изграждане на нова по трасетата на съществуващите дерета в град Варна;
- Проектиране и изграждане на система за отвеждане на дъждовни и повърхностни води;
- Изграждане на дървесни конструкции в зоните за рекреация около водоизточниците;

- Използване на конструктивни дървени елементи за облагородяване и естетизиране на градската среда около зоните с разположени съдове за смесен битов отпадък.

Очакван ефект: Подобряване на градската жизнена среда чрез създаване на благоприятни условия за всекидневен отдых във всички селищни части. Създаване на предпоставки за активен спорт и здравословен начин на живот.

Мярка 6: Повишаване на обществената информираност и изграждане на културна за енергийно ефективно поведение

Дейности:

- Повишаване на информираността на населението чрез провеждане на информационни кампании, за ползите от въвеждането на мерки за енергийна ефективност за намаляване на парниковите газове и опасностите от климатичните промени с цел създаване на култура и модел на поведение, свързан с опазването на околната среда;
- Разработване и въвеждане на програма за обучение в училищна и извън училищна среда;
- Изграждане на партньорства с местни и регионални структури на гражданското общество, медиите и бизнеса за провеждане на съвместни инициативи за популяризиране на мерки за енергийна ефективност в бита;
- Разработване и прилагане на ефективни информационни модели за популяризиране на европейското, национално и местно законодателство в областта на възобновяемите енергийни източници;
- Разпространение на информация за екологично шофиране чрез курсове за шофьори;
- Организиране и провеждане на информационни кампании, които да популяризират използването на енергия от възобновяеми източници в частни жилищни сгради – природен газ, биомаса, енергия от слънцето – слънчеви колектори и фотоволтаични инсталации;
- Провеждане на информационни кампании за ефектите от използването на стандартизирани и/или ниско емисионни горива и горивни инсталации;
- Информационни кампании за разясняване на икономическите и екологичните ползи от енергийната ефективност.

Очакван ефект: Повишаване на информираността на населението, относно климатичните промени и създаване на култура и модел на поведение, свързани с опазването на околната среда. Създаване на подходяща информационна и

подкрепяща среда за стимулиране на инвестиции в зелена икономика на местно ниво.

Мярка 7: Повишаване на местния капацитет за устойчиво енергийно развитие

Дейности:

- Обособяване на структурни звена в общинската администрация, което да поема отговорността за координирането на цялостния процес на планиране, реализация и мониторинг на устойчиви енергийни политики на местно ниво;
- Въвеждане на подходяща система за обучение на експерти в местната администрация от ресорните звена, ангажирани с планирането, изпълнението и контрола капиталовите инвестиции и политиките по териториално развитие;
- Организиране на лекции относно измененията в климата, очакваните отражения върху живота и икономическите дейности, международните инициативи, програми и задължения, факторите, които причиняват;
- Курсове за повишаване на местните умения и възможности за устойчиво енергийно развитие;
- Създаване на информационна система за потенциални източници на финансиране структурни фондове, международни и национални Програми;
- Установяване на информационен телефон за съвети върху енергоефективно поведение на потребителите, рационално използване на енергията, предпочитани източници и енергоносители;
- Прилагане на общите принципи и изисквания, свързани с изменението на климата, в секторните документи на екологичната политика в общината.

Очакван ефект: Увеличени експертни знания и управленски умения на персонала относно АИК в общината.

Мярка 8: Ускоряване прехода към кръгова икономика на регионално и национално ниво. Намаляване използването на природните ресурси чрез прилагане принципите на кръгова икономика и йерархия при управление на отпадъците

Дейности:

- Ефективно третиране на отпадъци – сепариране и преработка, инвестиране в еко инвестиции в публични-частни партньорства за реализирането им;

- Закриване и рекултивация на депа в т.ч. своевременно почистване на нерегламентирани сметища;
- Разпространение на информация на населението за възможности за намаляване количеството на отпадъците;
- Изграждане на интегрирана система за управление на битовите, в това число и биоразградимите отпадъци на регионално ниво, за постигане на целите за рециклиране и намаляване на количеството депонирани отпадъци;
- Прилагане на мерки за запазване на природните ресурси чрез изграждане на интегрирана система за управление на излезли от употреба гуми, генерирани на територията на община Варна, с обособяване на площадка и инсталация за оползотворяване;
- Изграждане на центрове за подготовка за повторна употреба и поправка на едрогабаритни, обемни и други видове отпадъци;
- Повишаване ефективността на използването на ресурси, намаляване въздействието от използването им чрез мерки за насърчаване на повторна употреба, рециклиране и друг вид оползотворяване на отпадъци;
- Изграждане на автоматизирани системи за наблюдение и превенция на замърсяването на екосистемите с отпадъци, с цел намаляване риска от климатични промени;
- Прилагане на добри практики свързани с устойчивото потребление, кръговата икономика и управлението на отпадъците;
- Прилагане принципите на кръговата икономика чрез изграждане на общинска система за екологосъобразно управление на специфичните отпадъчните потоци в туристическия сектор;
- Изграждане на информационна система от база данни и SWOT анализ на генерираните отпадъци в курортните комплекси, разположени на територията на община Варна;
- Изграждане на площадки за предаване на строителни, едрогабаритни, обемни и други видове отпадъци, генерирани от домакинствата на територията на община Варна.

Очакван ефект: По-добро управление на отпадъците с цел намаляване на емисиите на парниковите газове.

Мярка 9: Насърчаване на иновациите в бизнес средите

Дейности:

- Насърчаване на фирми, реализиращи производствени модели в подкрепа на кръговата икономика;
- Административно стимулиране на промишлеността и бизнеса за използването на енергия от възобновяеми източници напр. данъчни преференции, специализирано административно обслужване и други стимули;
- Изграждане на партньорства за разработване и прилагане на система от услуги за консултиране на малки и средни предприятия за въвеждане на пакети от енергийно ефективни мерки и оползотворяване на енергия от възобновяеми източници.

Очакван ефект: Увеличен дял на бизнес инвестициите в технологии за въвеждане на енергийно ефективни мерки. Повишено ниво на информираност и изградена положителна нагласа сред бизнеса за интегрирано енергийно потребление.

При актуализация на ПИРО – Варна Мерки за предотвратяване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от действия не се променят.

VII. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО

Наблюдението на изпълнението на ПИРО се извършва с цел постигане на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране на регионалното и пространственото развитие, програмирането, управлението и ресурсното им осигуряване.

Предмет на наблюдение е изпълнението на целите и приоритетите за регионално и местно развитие съгласно определени физически и финансови индикатори, организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление, и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на ПИРО.

Системата за наблюдение

За постигане целите на наблюдението се изгражда система за наблюдение, която отговаря на специфичните условия и организация за изпълнение на ПИРО. Системата за наблюдение обхваща:

- източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информация;
- индикаторите за наблюдение;
- органите за наблюдение, организацията и методите на тяхната работа;
- системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

Наблюдението на изпълнението на ПИРО се извършва въз основа на официални данни на Националния статистически институт, на Евростат, на административната статистика на Агенцията по заетостта, както и на данни от други национални, регионални и местни източници на информация.

Наблюдение на изпълнението на плана за интегрирано развитие на Община Варна

Орган за наблюдение на плана за интегрирано развитие на общината е Общинският съвет. В процеса на наблюдение на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината общинският съвет осигурява участието на заинтересованите органи, организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината.

Финансовото и техническото обезпечаване на дейността по наблюдението на плана за интегрирано развитие на общината се осигурява от бюджета на общината, национален бюджет или със средства от фондовете на Европейския съюз.

Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината. За резултатите от наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината се разработва годишен доклад.

Годишен доклад за наблюдение и изпълнение на ПИРО

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината се изготвя по определен от кмета на общината ред и се одобрява от Общинския съвет по предложение на кмета на общината. Докладът се изготвя и внася за обсъждане и одобряване от общинския съвет до 31 март на всяка следваща година.

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината е публичен и се оповестява на страницата на общината в интернет.

Годишните доклади за наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината осигуряват информация за изготвяне на междинната и последващата оценка на плана.

Копие от годишните доклади за наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината се изпраща на председателя на областния съвет за развитие в 7-дневен срок от решението за тяхното одобряване.

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината съдържа информация за:

1. общите условия за изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината и в частност промените в социално-икономическите условия в общината;
2. постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на плана за интегрирано развитие на общината въз основа на индикаторите за наблюдение;
3. действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината, в т. ч.:
 - а) мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;
 - б) преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на плана за интегрирано развитие на общината през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;

в) мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината;

г) мерките за постигане на необходимото съответствие на плана за интегрирано развитие на общината със секторните политики, планове и програми на територията на общината, включително мерките за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени;

д) мерките за прилагане принципа на партньорство;

е) резултатите от извършени оценки към края на съответната година;

4. изпълнението на проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на плана за интегрирано развитие на общината с размера на усвоените средства за отчетния период и източниците на тяхното финансиране;

5. заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението на плана за интегрирано развитие на общината.

В цялостния процес на наблюдение и оценка при спазване на принципа за партньорство участват общинският съвет, кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината.

Изменение и актуализация на Програмата за реализация и приложенията към нея

Изменение и актуализация на плана се допуска при условията, посочени в ППЗРР, в т.ч.:

- при съществени промени на икономическите и социалните условия в общината;
- в резултат на промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС;
- при съществени промени в секторни стратегии и програми, влияещи върху изпълнението на плана.

Същевременно, актуализация на програмата за реализация на плана може да бъде извършвана периодично въз основа на изводите и препоръките в годишните доклади за наблюдение с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението му и постигане на целите и приоритетите за развитие.

Периодичната актуализация на програмата за реализация и приложенията към нея се извършва с цел включване на нови мерки, дейности, проекти или източници на финансиране. Така например, в случай на възникнала възможност за включването на допълнителни ресурси – средства от оперативните програми за

периода 2021-2027 г. или от други национални или донорски проекти и програми, при актуализацията на програмата за реализация могат да бъдат идентифицирани допълнителни проектни идеи, които да бъдат финансирани с допълнителните ресурси.

Допълнителни мерки, дейности и проекти/проектни идеи се включват в програмата или приложенията към нея само чрез обосновка на приноса им към постигането на целите и приоритетите на плана при спазване на принципа на интегриран подход.

Изготвеният актуализиран ПИРО се приема при условията и по реда за изработване и приемане на плана. Същото важи и за актуализацията на програмата за реализация на ПИРО: изменение и актуализация на програмата за реализация се извършва при стриктно спазване на принципа на партньорство и прилагане на мерките от комуникационната стратегия, описани в част III от плана. Актуализацията на програмата за реализация се одобрява от общинския съвет по предложение на кмета на общината.

Наблюдение и оценка на ПИРО

Наблюдението и оценката на ПИРО се осъществява, в съответствие с разпоредбите на ППЗРР. Съгласно изискванията на ЗРР, за изпълнението на ПИРО се извършва междинната и последващата оценка на изпълнението.

Междинната оценка включва¹⁰:

1. оценка на първоначалните резултати от изпълнението;
2. оценка на степента на постигане на съответните цели;
3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
4. изводи и препоръки за изпълнението на съответния документ.

Междинната оценка се извършва в средата на периода на действие на ПИРО. На базата на така посоченото нормативно основание е предвидено междинната оценка на ПИРО-Варна да бъде извършена през 2024 година. Последващата оценка включва¹¹: 1. Оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите; 2. Оценка на общото въздействие; 3. Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;

4. Изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие. Последващата оценка се извършва не по-късно от една година след изтичането на периода на действие на ПИРО, т.е. до края на 2028г.

¹⁰ чл. 33 (2) от ЗРР

¹¹ чл. 34 (2) от ЗРР

Кметът на общината внася за обсъждане и одобряване от общинския съвет доклади за резултатите от междинната и последващата оценка на изпълнението на общинския план за развитие.

Докладите се публикуват на страницата на общината в интернет и на портала за обществени консултации на Министерския съвет.

Индикатори за наблюдение

Системата от индикатори обединява два основни компонента – индикатори за резултат, проследяващи степента на изпълнение на целите, както и индикатори за продукт, измерващи ефектите от изпълнението на мерките в рамките на приоритетните области. Двата вида индикатори са следствие на предписанията от „Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.“.

При разработването и прилагането на системата от индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО са взети предвид общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез структурната помощ на ЕС през периода 2021-2027 г.⁸

Индикаторите са в синхрон с наличната и регулярно поддържана информационна основа в България и наличните данни в Община Варна. Така могат да бъдат посочени техни начални, междинни и целеви стойности. Инструментът ще бъде основно средство за изготвяне на годишните доклади за изпълнението на ПИРО, междинната и последващата оценка на плана.

По отношение на наблюдението и оценката на изпълнението на плана е разработена система /описана по-горе/ за наблюдение, оценка и актуализация, обвързваща функциите на участващите звена и времеви график за действие. Подробно описани са отговорностите и компетенциите на отделните звена, посочена е логическата и времева обвързаност между отделните функции. Идентифицирани са ключови събития от процеса за наблюдение, оценка и актуализация на плана и конкретното участие и принос на въвлеченото звено. Ключовите събития са точно разположени във времето, за да се въведе управляема система от последователни и конкретно разписани стъпки. Посочен е начинът за интегрирането на индикаторите в отделните стъпки на наблюдението и оценката. Отбелязан е подходящият момент за изготвяне на междинна и последваща оценка, както и на актуализация на ПИРО, когато това е необходимо.

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1. Програма за реализация на ПИРО на община Варна за периода 2021-2027 г.: описание на предвидените мерки и дейности (актуализирана 2024)

Приложение 1А. Индикативен списък на важни за общината проекти, включени в ПИРО на община Варна за периода 2021-2027 г. (актуализиран 2024)